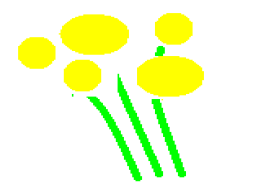

IZVJEŠĆE O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU		
Naslov dokumenta	Nacrt prijedloga Odluke o zavičajnim divljim vrstama čije je uzimanje iz prirode i održivo korištenje dopušteno	
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	
Cilj i glavne teme savjetovanja	Prikupljanje mišljenja i primjedbi zainteresirane javnosti na Nacrt prijedloga Zakon o zaštiti prirode	
Datum dokumenta	20. studenog 2014.	
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne skupine za izradu nacrt	U izradu Nacrta prijedloga Odluke o zavičajnim divljim vrstama čije je uzimanje iz prirode i održivo korištenje dopušteno, bili su uključeni predstavnici Državnog zavoda za zaštitu prirode te Ministarstva poljoprivrede.	
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način?	☐	<i>Internetske stranice Vlade</i>
	☒	<i>Internetske stranice tijela nadležnog za izradu nacrt</i>
	☐	<i>Neke druge internetske stranice</i>
Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje?	Nacrt Prijedloga Odluke objavljen je na internetskim stranicama Ministarstva zaštite okoliša i prirode u periodu od 20. studenog do 4. prosinca 2014.	
Ako nije, zašto?		
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?	Očitovanja je dostavila samo tvrtka Zlatni lipanj j.d.o.o. iz Zlatar Bistrice, Kolodvorska 4a	
ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI		
Primjedbe koje su prihvaćene		
Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje	<p>Tvrtka Zlatni lipanj j.d.o.o dostavila je samo jednu primjedbu koja nije prihvaćena. Primjedbom se traži da popisom vrsta koje su predmet Odluke budu obuhvaćane i vrste smilje (<i>Helichrysum italicum</i>), kadulja (<i>Salvia officinalis</i>), vrisak (<i>Satureja montana</i>), lovor (<i>Laurus nobilis</i>), šmrika (<i>Juniperus oxycedrus</i>), kleka (<i>Juniperus communis</i>), konopljika (<i>Vitex agnus-castus</i>), pelin (<i>Artemisia absinthium</i>) i stolisnik (<i>Achillea millefolium</i>), kao i da se Odlukom propišu određeni uvjeti pod kojima se može vršiti sakupljanje navedenih samoniklih vrsta biljaka. Obzirom na obim cjelokupnu primjedbu tvrtke Zlatni lipanj j.d.o.o. nije moguće u cijelosti navesti u ovom obrascu, već se ista nalazi u nastavku.</p> <p>Obrazloženje razloga za neprihvatanje primjedbe:</p> <p>Predmet Odluke o zavičajnim divljim vrstama čije je uzimanje iz prirode i održivo korištenje dopušteno su samo one vrste koje se prirodno pojavljuju na teritoriju Republike Hrvatske, ujedno su i lovne vrste prema propisu iz područja lovstva, ili ribolovne vrste u gospodarskom /športskom ribolovu prema propisima iz područja slatkovodnog ribarstva ili se radi o vrstama koje se mogu koristiti u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa prema propisu iz područja zaštite prirode, a istovremeno se nalaze na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilogu V. Direktive 92/43/EEZ o zaštiti prirodnih staništa i divljih biljnih i životinjskih vrsta (SL L 206, 22.07.1992.), 	

	<p>kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EU od 13. svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupanja Republike Hrvatske (SL L 158, 10.6.2013.), i</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilogu II Direktive 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenog 2009. o očuvanju divljih ptica (kodificirana verzija) (SL L 20, 26.01.2010.) <p>Obzirom da se vrste smilje (<i>Helichrysum italicum</i>), kadulja (<i>Salvia officinalis</i>), vrisak (<i>Satureja montana</i>), lovor (<i>Laurus nobilis</i>), šmrika (<i>Juniperus oxycedrus</i>), kleka (<i>Juniperus communis</i>), konopljika (<i>Vitex agnus-castus</i>), pelin (<i>Artemisia absinthium</i>) i stolisnik (<i>Achillea millefolium</i>), ne nalaze na Prilogu V. Direktive 92/43/EEZ, odnosno Prilogu II Direktive 2009/147/EZ, one nisu predmet ove Odluke. Navedene vrste, a radi se o vrstama čije uzimanje iz prirode i održivo korištenje se regulirana samo na nacionalnom nivou, biti će sagledane u okviru izrade pravilnika koji se donosi temeljem članka 62. stavka 7. Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, broj 80/2013).</p> <p>Obzirom da primjedba tvrtke Zlatni lipanj j.d.o.o nije zaprimljena u propisanom obrascu, objavljuje se u cijelosti</p>
Troškovi provedenog savjetovanja	-

ZLATNI LIPANJ j.d.o.o.

ZLATAR BISTRICA, Kolodvorska 4a tel 091 4622110 fax 049 461239
Upisano u registar Trgovačkog suda u Zagrebu MBS 080827435 Mat br 2971542 OIB 13296210307
IBAN HR30 2340 0091 1105 6132 2 Temeljeni kapital 100 kn uplaćen u cijelosti Uprava: H.Šimić

U Zagrebu 02 prosinca 2014 godine

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PRIRODE
klasa 612-07/14-06/18

Predmet: Prijedlog zainteresirane strane

- Savjetovanje sa javnošću povodom izrade prijedloga odluke o zavičanjnim divljim vrstama čije je uzimanje iz prirode i održivo korištenje dopušteno

Poštovani,
sukladno objavljenj Informaciji klasa 612-07/14-06/18 ur broj 517-07-1-143-3 od 13 studenog 2014 godine predlaže se dopuniti popis biljaka zavičanjnim divljim vrstama čije je uzimanje iz prirode i održivo korištenje dopušteno sa :

~I~

- za biljku SMILJE (*Helichrysum italicum (Roth) G.Don*) u vrijeme od početka svibnja do petnaestog kolovoza te od početka listopada do kraja prosinca, na način da se najmanje 1 (jedan) sm zeljastog dijela stabljike ostavi na grmu, da se smilje ne skuplja bere na lokalitetima gdje nije procvalo najmanje 30-50% grmova smilja makimalno dvije trećine populacije na lokalitetu
- za biljku KADULJA (*Salvia officinalis L.*) u vrijeme od početka travnja do kraja prosinca
- za biljku VRISAK (*Satureja montana L.*) u vrijeme od početka travnja do kraja prosinca
- za biljku LOVOR (*Laurus nobilis L.*) tijekom cijele godine osim u autohotnim sastojinama
- za biljku ŠMRIKA (*Juniperus oxycedrus L.*) tijekom cijele godine
- za biljku KLEKA (*Juniperus communis L.*) u vrijeme od početka do kraja prosinca
- za biljku KONOPLJIK (*Vitex agnus-castus L.*) u vrijeme početka svibnja do kraja listopada
- za biljku (Gorki) PELIN (*Artemisa abisinthium L.*) u vrijeme od početka svibnja do kraja listopada
- za biljku STOLISNIK (*Achillea millefolium L.*) u vrijeme od početka svibnja do kraja listopada

pod uvjetima:

~II~

- poslove sakupljanja mogu obavljati radnici osobe koja obavlja sakupljanje i/ili fizičke osobe koje su pri mjesno nadležnom uredu državne uprave u županiji, odnosno nadležnom uredu grada zagreba upisane u evidenciju sporednog zanimanja komercijalnog sakupljača samonikolog bilja (dalje u tekstu Komercijalni sakupljači)

- moгу obavljati sakupljanje samonikolog bilja temeljem sporazuma sa nositeljem dopuštenja
2. sakupljanje samonikolog bilja mođe se obavljati samo uz suglasnost vlasnika nekretnine ili nositelja prava na prirodnim dobrima,
 3. na neobraslom šumskom zemljištu, zemljištu obraslo početnim ili degradacijskim razvojnim stadijima šumskih sastojina (makija, garig, šikare, šibljac i drugo) mođe se obavljati i bez izričite suglasnosti vlasnika nekretnine ili nositelja prava na prirodnim dobrima, ali je o namjeri početka sakupljanja bilja nositelj aktivnosti dužan istoga obavijestiti barem tri dana prije početka sakupljanja
 4. određuje se najviša cijena za plaćanje komercijalni sakupljačima za biljku
 - i. SMILJE (*Helichrysum italicum* (Roth) G. Don) od najviše 5,00 kn/kg
 - ii. KADULJA (*Salvia officinalis* L.) - od najviše 3,00 kn/kg
 - iii. VRISAK (*Satureja montana* L.) - od najviše 3,00 kn/kg
 - iv. LOVOR (*Laurus nobilis* L.) od najviše 1,00 kn/kg
 - v. ŠMRIKA (*Juniperus oxycedrus* L.) od najviše 5,00 kn/kg
 - vi. KLEKA (*Juniperus communis* L.) od najviše 5,00 kn/kg
 - vii. KONOPLJKA (*Vitex agnus-castus* L.) od najviše 3,00 kn/kg
 - viii. PELIN (*Artemisa abisinthium* L.) od najviše 3,00 kn/kg
 5. ugovaranje i/ili plaćanje viših cijena od navedenih pod 4. neće se smatrati porezno priznati rashodom
 6. za svako preuzimanje samonikolog bilja od komercijalnog sakupljača, mora se sastaviti pisana isprava - otkupni blok
 7. o početku sakupljanja samonikolog bilja, nositelj aktivnosti dužan je najmanje tri dana ranije obavijestiti ministarstvo nadležno za zaštitu prirode te jedincu lokalne samouprave (općinu) na čijem se području nekretnina nalazi
 8. o vlastitim sakupljenim i/ili otkupljenim količinama koje sakupljaju komercijalni berači za nositelja aktivnosti, dužan je izvjestiti ministarstvo nadležno za zaštitu prirode najkasnije prvog radnog dana u tjednu za razdoblje od isteka razdoblja proteklog izvještavanja do petka prošlog tjedna, a ako prestaje privremeno sa obavljanjem zahvata u prirode dužan je to naznačiti na tjednom izvješću
 9. određuje se najviša naknada za plaćanje vlasniku nekretnine ili nositelja prava na prirodnim dobrima za biljku koja se sakuplja na šumskom zemljištu te oranicama, vrtovima, livadama, pašnjacima, voćnjacima, maslinicima, vinogradima, ribnjacima, te drugom zemljištu koje se uz gospodarski opravdane troškove mođe privesti poljoprivrednoj proizvodnji
 - i. SMILJE (*Helichrysum italicum* (Roth) G. Donm) za iznos od najviše 1,00 kn/kg
 - ii. KADULJA (*Salvia officinalis* L.)) za iznos od najviše 1,00 kn/kg
 - iii. VRISAK (*Satureja montana* L.)) za iznos od najviše 1,00 kn/kg
 - iv. LOVOR (*Laurus nobilis* L.) za iznos od najviše 0,20 kn/kg
 - v. ŠMRIKA (*Juniperus oxycedrus* L.) od najviše 0,50 kn/kg
 - vi. KLEKA (*Juniperus communis* L.) za iznos od najviše 0,50 kn/kg
 - vii. KONOPLJKA (*Vitex agnus-castus* L.) za iznos od najviše 0,30 kn/kg
 - viii. PELIN (*Artemisa abisinthium* L.) za iznos od najviše 1,00 kn/kg
 10. vlasniku nekretnine ili nositelja prava na prirodnim dobrima neobraslog šumskog zemljišta, zemljišta obraslog početnim ili degradacijskim razvojnim stadijima šumskih sastojina (makija, garig, šikare, šibljac i drugo) plaća se najviše jedna polovina od iznosa iz točke 10.
 11. u slučaju dane mođe stupiti kontakt sa vlasnikom nekretnine ili nositeljem prava na prirodnim dobrima, prihod od naknade za sakupljeno samoniklo bilje pripada općini na području na kojem se sakuplja, a ako to nije moguće utvrditi tada pripada proračunu Republike Hrvatske

OBRAZLOŽENJE

NORMATIVNO UREĐENJE

Jamči se pravo vlasništva. Vlasništvo obvezuje. Nositelji vlasničkog prava i njihovi korisnici dužni su pridonositi općem dobru. (članak 48. Ustava Republike Hrvatske NN 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14 - dalje u tekstu Ustav RH) Poduzetnička i tržišna sloboda temelj su gospodarskog ustroja Republike Hrvatske. Država osigurava svim poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu. Zabranjena je zlouporaba monopolnog položaja određenog zakonom. Država potiče gospodarski napredak i socijalno blagostanje građana i brine se za gospodarski razvitak svih svojih krajeva. (članak 49 Ustava RH). Zakonom je moguće u interesu Republike Hrvatske ograničiti ili oduzeti vlasništvo, uz naknadu tržišne vrijednosti. Poduzetnička se sloboda i vlasnička prava mogu iznimno ograničiti zakonom radi zaštite interesa i sigurnosti Republike Hrvatske, prirode, ljudskog okoliša i zdravlja ljudi. (članak 50 Ustava RH).

Svaka zlouporaba vladajućeg položaja od strane jednog poduzetnika ili više njih na unutarnjem tržištu ili njegovu znatnom dijelu zabranjena je kao nespojiva s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj bi mogla utjecati na trgovinu među državama članicama.

Takva se zlouporaba može osobito sastojati od: (a) neposrednog ili posrednog nametanja nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena ili drugih nepravednih trgovinskih uvjeta; (čl 102 st 1 i 2 Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 115 od 9. 5. 2008.; u daljnjem tekstu: UFEU)

U slučaju javnih poduzeća i poduzeća kojima države članice dodjeljuju posebna ili isključiva prava, države članice ne smiju donositi ni ostaviti na snazi mjere koje su u suprotnosti s pravilima sadržanima u Ugovorima, osobito s pravilima predviđenima člankom 18. i člancima 101. do 109. (čl 106 st 1 UFEU)

Poduzeća kojima je povjereno obavljanje usluga od općega gospodarskog interesa ili koja su po svojoj naravi monopoli koji ostvaruju prihod, podliježu pravilima sadržanima u Ugovorima, a osobito pravilima o tržišnom natjecanju, i to u mjeri u kojoj primjena takvih pravila ne sprečava, de iure ili de facto, obavljanje posebnih zadaća koje su im povjerene. Na razvoj trgovine ne smije se utjecati u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno interesima Unije. (čl 106 st 2 UFEU)

Pretpostavlja se da je poduzetnik u vladajućem položaju ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati na mjerodavnom tržištu u značajnoj mjeri neovisno o svojim stvarnim ili mogućim konkurentima, potrošačima, kupcima ili dobavljačima, a osobito ako: nema značajnih konkurenata na mjerodavnom tržištu, (čl 12 st 1 toč 1 Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja - NN 79/09, 80/13 - dalje u tekstu : dalje u tekstu ZZTN)

U smislu ovoga Zakona poduzetnik čiji tržišni udjel na mjerodavnom tržištu iznosi više od 40 posto može biti u vladajućem položaju. (čl 12 st 2 ZZTN)

Zabranjena je svaka zlouporaba vladajućeg položaja jednog ili više poduzetnika na mjerodavnom tržištu, a osobito: **izravno ili neizravno nametanje nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena, odnosno drugih nepravednih trgovinskih uvjeta. (čl 13 st 1 toč 1 ZZTN).**

Agencija na temelju odredba članka 12. i 13. ovoga Zakona ili članka 102. UFEU rješenjem o zlouporabi vladajućeg položaja utvrđuje **postojanje vladajućeg položaja i postupanje poduzetnika kojim se taj položaj zlorabi, odnosno narušava tržišno natjecanje te trajanje takvoga postupanja (čl 14 st 1 toč 1 ZZTN).**

Ciljevi i zadaće zaštite prirode su: očuvati i/ili obnoviti bioraznolikost, krajobraznu raznolikost i georaznolikost u stanju prirodne ravnoteže i usklađenih odnosa s ljudskim djelovanjem; osigurati sustav zaštite prirode radi njezina trajnog očuvanja; - osigurati održivo korištenje prirodnih dobara bez bitnog oštećivanja dijelova prirode i uz što manje narušavanja ravnoteže njezinih sastavnica; pridonijeti očuvanju prirodosti tla, očuvanju kakvoće, količine i dostupnosti vode, mora, očuvanju atmosfere i proizvodnji kisika te očuvanju klime; spriječiti ili ublažiti štetne zahvate ljudi i poremećaje u prirodi kao posljedice tehnološkog razvoja i obavljanja djelatnosti. (čl 4 ZZP)

Zaštita i očuvanje prirode temeljise na načelima: svatko se mora ponašati tako da pridonosi očuvanju bioraznolikosti, krajobrazne raznolikosti i georaznolikosti i očuvanju općekorisne uloge prirode, - neobnovljiva prirodna dobra treba koristiti racionalno, a obnovljiva prirodna dobra ; u korištenju prirodnih dobara i uređenju prostora obvezno je primjenjivati načela; zaštita prirode obveza je svake fizičke i pravne osobe, te su u tom cilju dužni surađivati radi izbjegavanja i sprječavanja opasnih radnji i nastanka šteta, uklanjanja i sanacije posljedica nastale štete te obnove prirodnih uvjeta koji su postojali prije; - predostrožnosti, kada postoji prijetnja od ozbiljne ili nepopravljive štete za prirodu, - javnost ima pravo na slobodan pristup informacijama o stanju prirode. (čl 5 ZZP)

Divlje vrste su one vrste koje nisu nastale pod utjecajem čovjeka kao posljedica umjetnog odabiranja (odabir i uzgoj u svrhu dobivanja pasmina udomaćenih životinja i sorti kultiviranih biljaka) ili genetske modifikacije nasljednog materijala tehnikama moderne biotehnologije. Ekosustav je dinamičan kompleks zajednica biljaka, gljiva, životinja, algi i mikroorganizama i njihova neživog okoliša koji međusobno djeluju kao funkcionalna jedinica. Održivo korištenje prirodnih dobara je korištenje prirodnih dobara na način da se održava njihov potencijal kako bi se udovoljilo potrebama da ispune, sada i u budućnosti, odgovarajuće ekološke, gospodarske i socijalne funkcije na lokalnim, nacionalnim i globalnim razinama. Populacija je skupina prostorno, vremenski i ekološki povezanih jedinki iste vrste. Povoljno stanje divlje vrste je stanje koje u budućnosti osigurava opstanak te vrste, genetsku stabilnost populacija irazmjenu gena među populacijama. Prevladavajući javni interes je javni interes u pitanjima zaštite prirode koji iskazuje republika hrvatska, a utvrđuje se u skladu s ovim zakonom. Prirodna dobra su sve sastavnice prirode koje čovjek koristi ili može koristiti u gospodarske svrhe. Stanište je jedinstvena funkcionalna jedinica kopnenog ili vodenog ekosustava, određena geografskim, biotičkim i abiotičkim svojstvima, neovisno o tome je li prirodno ili doprirodno. sva istovrsna staništa čine jedan stanišni tip, Stanište divlje vrste je okoliš određen specifičnim abiotičkim i biotičkim svojstvima, u kojem vrsta živi u bilo kojoj fazisvoga biološkog ciklusa. Zahvat u prirodu je svako privremeno ili trajno djelovanje čovjeka na prirodu koje može narušiti prirodnu ravnotežu, ako cilj tog djelovanja nije zaštita i očuvanje prirode, Zavičajna vrsta je vrsta koja prirodno obitava u određenom ekosustavu nekoga područja. (čl 9 ZZP st 1 toč 47,26,32,33,35,37,42,43,48,51) Mjere zaštite divljih vrsta obuhvaćaju: kontinuirano praćenje stanja očuvanosti,privremenu ili lokalnu zabranu uzimanja primjeraka iz prirode i korištenja određenih populacija, reguliranje razdoblja i/ili metoda uzimanja primjeraka iz prirode, primjenu lovnih i ribolovnih pravila koja vode računa o očuvanje populacija vrsta prilikom uzimanja pojedinih primjeraka iz prirode, uspostavu sustava dopuštenja za uzimanje iz prirode ili određivanje kvota, reguliranje kupnje, prodaje, nudenja na prodaju, držanja u svrhu prodaje ili transporta u svrhu prodaje, uzgajanje u zatočeništvu životinjskih vrsta, kao i umjetno razmnožavanje biljnih vrsta, pod strogo kontroliranim uvjetima, kako bise smanjilo uzimanje vrsta iz divljine, procjenu učinka donesenih mjera. (čl 62 st 3 ZZP). Mjere upravljanja i zaštite zavičajnih divljih vrsta koje nisu predmet posebnih propisa i planova gospodarenja donesenih na temelju posebnih propisa, uvjete njihova korištenja, zavičajne divlje vrste za čije je korištenje potrebno ishoditi dopuštenje iz članka 64. ovoga zakona i detaljnissadržaj zahtjeva propisuje ministar pravilnikom. (čl 62 st 7 ZZP). Za korištenje divljih vrsta za koje je to propisano pravilnikom iz članka 62. stavka 7. ovoga zakona, pravna ifizička osoba dužna je ishoditi dopuštenje ministarstva. Zahtjev za izdavanje dopuštenja iz stavka 1. ovoga članka sadrži: - opis planirane aktivnosti, - znanstvene i hrvatske nazive vrsta koje se planiraju koristiti, količine, područje i razdoblje obavljanja aktivnosti. Ministarstvo izdaje dopuštenje na osnovi stručne podloge zavoda, a za vrste za koje ne postoji stručna podloga ministarstvo dostavlja zahtjev iz stavka 2. ovoga članka zavodu na stručno mišljenje. Zavod je dužan dostaviti stručno mišljenje o utjecaju metode, količine i vremenskog razdoblja korištenja divlje vrste na veličinu njezine populacije, njezino stanište, njezine životne uvjete ili ukupnu bioraznolikost u roku od 30 dana od primitka zahtjeva iz stavka 2. ovoga članka. (čl 64 ZZP). Ministarstvo izdaje dopuštenje iz članka 64. ovoga zakona ako utvrdi da korištenje divlje vrste neće ugroziti opstanak populacije divlje vrste do te mjere da bi ona mogla ostati ugrožena ili ukupnu bioraznolikost. Dopuštenje iz članka 64. ovoga zakona se izdaje na rok do jedne godine. Dopuštenje iz članka 64. ovoga zakona sadrži uvjete i rok za korištenje divljih vrsta te obvezu izvješćivanja o provedenoj aktivnosti. Pravna i fizička osoba kojoj je izdano dopuštenje iz članka 64. ovoga zakona dužna je izvijestiti ministarstvo o korištenju divlje vrste. (čl 65 ZZP).

Stvarna služnost je stvarno pravo svagdašnjega vlasnika određene nekretnine (povlasna nekretnina) da se za potrebe te nekretnine na određeni način služi nečijom nekretninom (poslužna nekretnina), čiji svagdašnji vlasnik to mora trpjeti ili mora propuštati određene radnje glede svoje nekretnine koje bi inače imao pravo činiti. (članak 186 st 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12- dalje

u tekstu ZOV). Da bi služile nekretninama namijenjenim poljodjelstvu, mogu se osnovati poljske služnosti, kao što su osobito: 1. služnosti puta, ili kao pravo staze, pravo progoniti stoku, ili kao pravo kolnika na poslužnoj nekretnini; 2. služnosti vode, ili kao pravo crpsti vodu, ili pojititi stoku, bilo vodovoda, t.j. vodu odvracati ili navoditi, 3. služnosti paše; 4. šumske služnosti, ili sjeći drva, ili kupiti suho granje, žir; ili što drugo. (članak 188 st 3 ZOV). Vrijeme paše određuje se uopće po ustaljenom mjesnom običaju, ali radi paše ne smije nikad biti smetano ili otežano poljsko obrađivanje uređeno posebnim propisima. (članak 193 st 3 ZOV). Pravo paše ne proteže se ni na kakvu drugu korist, pa ovlaštenik ne smije niti kositi travu, ne smije oštetiti sućanstvo paše, niti isključiti stoku vlasnika poslužne nekretnine od paše na njegovoj nekretnini, a kad prijeti opasnost da bi stoka mogla nanijeti štetu, ona treba biti čuvana na prikladan način. (članak 193 st 4 ZOV). Što je određeno za pravo paše, na odgovarajući se način primjenjuje i na služnost sječe drva i ostale poljske služnosti. (članak 194 st 4 ZOV)

Poljoprivrednim zemljištem u smislu ovoga zakona smatraju se poljoprivredne površine: oranice, vrtovi, livade, pašnjaci, voćnjaci, maslinici, vinogradi, ribnjaci, trstici i močvare kao i drugo zemljište koje se uz gospodarski opravdane troškove može privesti poljoprivrednoj proizvodnji. Neobraslo šumsko zemljište i zemljište obraslo početnim ili degradacijskim razvojnim stadijima šumskih sastojina (makija, garig, šikare, šibljaci i drugo), a pogodno je za poljoprivrednu proizvodnju smatra se poljoprivrednim zemljištem. (čl 3 st 1 do 2 Zakona o poljoprivrednom zemljištu NN 39/13 - dalje u tekstu ZPZ). Poljoprivredno zemljište mora se održavati pogodnim za poljoprivrednu proizvodnju. Pod održavanjem poljoprivrednog zemljišta pogodnim za poljoprivrednu proizvodnju smatra se sprječavanje njegove zakorovljenosti i obrastanja višegodišnjim raslinjem, kao i smanjenje njegove plodnosti. (čl 4 st 1 i 2 ZPZ)

U smislu ovoga zakona, šumom se smatra zemljište obraslo šumskim drvećem u obliku sastojine na površini većoj od 10 ari. Šumom se smatraju i: šumski rasadnici i sjemenske plantaže koje su sastavni dio šume, šumska infrastruktura, protupožarni prosjeci te ostala manja otvorena područja unutar šume, šume u zaštićenim područjima prema posebnom propisu, šume od posebnoga ekološkoga, znanstvenoga, povijesnog ili duhovnog interesa, vjetrobrani i zaštitne zone - zaštitni pojasevi drveća površine veće od 10 ari i širine veće od 20 m. (čl 4 st 1 i 2 Zakona o šumama NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12, 148/13, 94/14 - dalje u tekstu ZŠ). U smislu ovoga zakona pojedini pojmovi imaju sljedeća značenja: šumski proizvodi jesu svi proizvodi šuma i šumskoga zemljišta, uključujući: mahovinu, paprat, travu, trsku, cvijeće, ljekovito, aromatično i jestivo bilje, druge biljke i njihove dijelove, gljive, zavičajna vrsta (autohtona vrsta) jest vrsta koja prirodno obitava u određenom ekološkom sustavu nekog područja, zaštićeno područje jest područje zaštićeno na temelju propisa o zaštiti prirode. (čl 5 st 1 toč 27, d i e, toč 31, toč 32 ZŠ). Ukoliko ovim zakonom nije drukčije određeno, zabranjeno je skupljanje i odnošenje šušnja, mahovine, šumskih plodova i drugih šumskih proizvoda. (čl 32 ZŠ) Iznimno od odredaba članka 32. ovoga zakona, pod uvjetom da nije u suprotnosti sa šumskogospodarskim planovima i posebnim propisima, trgovačko društvo može u šumama u vlasništvu republike hrvatske predvidjeti za svoje potrebe i za potrebe građana uz naknadu sakupljanje šumskih proizvoda, iskorištavanje humusa i smolarenje, a pašarenje i žirenje u šumama i na šumskim zemljištima, osim u prebornim šumama, plantažama i regularnim šumama za trajanja obnove i rasta mladika i kultura u prvomu dobnom razredu, uz obvezatno čuvanje stoke. (čl 33 st 1 ZŠ). Trgovačko društvo utvrđuje vrstu šumskih proizvoda, visinu naknade za sakupljanje te uvjete pod kojima ih građani mogu sakupljati, kao i način korištenja šume za odmor i rekreaciju općim aktom. (čl 33 st 2 ZŠ).

Radnik (zaposlenik, uposlenik, djelatnik, namještenik, službenik i slično - u daljnjem tekstu: radnik) je, u smislu ovoga Zakona, fizička osoba koja u radnom odnosu obavlja određene poslove za poslodavca. Poslodavac je, u smislu ovoga Zakona, fizička ili pravna osoba koja zapošljava radnika i za koju radnik u radnom odnosu obavlja određene poslove. (čl 4 st 1 i 2 Zakona o radu NN 93/2014 - dalje u tekstu ZOR)

Fizičke osobe mogu obavljati djelatnosti iz članka 2. stavka 1. ovoga zakona i kao domaću radinost ili kao sporedno zanimanje samo osobnim radom na temelju odobrenja koje izdaje mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležni ured grada zagreba. Domaću radinost ili sporedno zanimanje iz stavka 1. ovoga članka ne može obavljati osoba koja obavlja registriranu samostalnu djelatnost obrta ili slobodnog zanimanja prema posebnim propisima ili samostalnu djelatnost poljoprivrede i šumarstva od koje dohodak ili dobit utvrđuje na temelju poslovnih knjiga prema posebnim propisima, a obveznik je poreza na dodanu vrijednost. Fizičke osobe iz stavka 1. ovoga članka podnose prijavu za izdavanje odobrenja za obavljanje domaće radinosti ili sporednog zanimanja mjesno nadležnom uredu državne uprave u županiji, odnosno nadležnom uredu grada zagreba koji o tome vode evidenciju. Upis svake promjene u evidenciju iz stavka 3. ovoga članka obavlja se rješenjem. Izvršno

rješenje iz stavka 4. ovoga članka mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležni ured grada zagreba dostavit će ministarstvu financija - poreznoj upravi i nadležnoj područnoj ustrojstvenoj jedinici hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Ako tijekom tekuće kalendarske godine u kojoj se obavlja domaća radinost ili sporedno zanimanje prestane obavljanje te djelatnosti ili ako prestane uvjet iz stavka 6. ovoga članka, osoba koja obavlja te djelatnosti obvezna je u roku od 15 dana od dana nastalih promjena podnijeti pisani zahtjev za prestanak obavljanja tih djelatnosti nadležnom tijelu koje je izdalo odobrenje za obavljanje djelatnosti. (čl 49 st 1 do 5 te 9 Zakona o obrtu NN 143/13 - dalje u tekstu ZO)

Pod sporednim zanimanjem prema ovom zakonu razumijeva se obavljanje uslužnih djelatnosti kod kuće osobnim radom, odnosno kod naručitelja usluge. Fizička osoba može obavljati usluge kao sporedno zanimanje ako udovoljava posebnom uvjetu stručne osposobljenosti, odgovarajućeg srednje strukovnog obrazovanja ili položenog majstorskog ispita, ako obavlja djelatnost s popisa vezanih obrta. Prestanak obavljanja sporednog zanimanja fizička osoba prijavljuje mjesno nadležnom uredu državne uprave u županiji, odnosno nadležnom uredu grada zagreba, koji o tome donosi rješenje i po njegovoj izvršnosti briše sporedno zanimanje iz evidencije odobrenja za obavljanje sporednog zanimanja. (čl 51 ZO)

Za obavljanje domaće radinosti ili sporednog zanimanja fizička osoba mora imati odobrenje iz članka 49. stavka 1. ovoga zakona, koje izdaje mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležni ured grada zagreba, na području prebivališta odnosno boravišta fizičke osobe koja obavlja domaću radinost ili sporedno zanimanje. Sadržaj i oblik odobrenja za obavljanje domaće radinosti ili sporednog zanimanja propisuje pravilnikom ministar nadležan za obrt. Ministar nadležan za obrt odlukom utvrđuje cijenu odobrenja za obavljanje domaće radinosti ili sporednog zanimanja. (čl 52 ZO)

Za povlastice i druge oblike imovinskih koristi danih fizičkim ili pravnim osobama da nastane, odnosno ne nastane određeni događaj, tj. da se određena radnja obavi, primjerice, bolje ili brže nego inače ili da se propusti obaviti, (čl 7 st 1 toč 9 Zakona o porezu na dobit NN. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13 - dalje u tekstu ZPDB)

~~~

Iz Informacije klasa 032-03/14-03/04 ur broj 366-06-6-14-4 od 20 studenog 2014 godine po Državni zavod za zaštitu prirode citiramo:

*"Izostankom pašarenja, uslijed prirodnih procesa progresivne vegetacijske sukcesije, travnjačke površine nadiranjem drvenastih vrsta polako se vraćaju ka šumi ili, u slučaju područja submediterana, kamernjarske pašnjake zaraštava borovica (*Juniperus oxycedrus* L) i drača (*Paliurus spina-christi* Mill.) čije sastojine tvore trajni sukcesijski stadij. Kao izrazitom heliofitu, smilju ovakvi procesi ne odgovaraju, te vrsta polako nestaje sa travanjaka u procesu sukcesije.*

...

Napominjemo kako vrzina i stupanj sukcesijskih procesa ovisi o vrsti staništa na kojem se odvijaju i vrsti drvenaste vegetacije koja se pojavljuje, ali uvijek su to konituirani. stalni procesi koji u konačnosti dovode do zaraštavanja otvorenih travnjačkih površina. Jedini načini održavanja travnjačkih površina je primjenom aktivnih mjera gospodarenja.

...

utvrđeno je da su pašnjaci otoka Paga izuzetno ugrožena staništa, između ostalog, i zbog napuštanja tradicionalnog uzgoja ovaca. Tijekom godina, proces degradacije pašnjaka na otoku znatno se proširio i velike su pašnjačke površine zarasle u makiju.

...

Smilje je po svom životom obliku hamefit, odnosno bilja koja nepovoljno životno razdoblje preživljava u obliku pupova smještenih na grama nekoliko desetaka centimetara iznad površine tla. Kda nastupe povoljni uvjeti, nakon faze kriptovegetacije, iz tih "spavajućih" pupova stvaraju se mladi, zeljasti izbojci koji služe za prehranjivanje cijelog grma, ali i na kojima se stvarju cvjetovi kasnije plodovi kojima se biljka spontano rasprostranje na prirodnim staništima. Uslijed pojave tzv lateralne dormancije pupova u hamefita se pravilnim orezivanjem zeljastih izbojaka, potiče rast bočnih ogranaka, odnosno hormoni biljnog rasta odgovorni za rast glavnog izdanka preusmjeravaju se na bočne "spavajuće" pupove.

...

Neposredna posljedica učestalog rezanja svježih izdanaka je pojava bujnih grmova sa sve više svježih biljne mase.

..

Naravno i pravilno rezanje grmova smilja treba obavljati u određenom dijelu godine. Upravo stoga su i postavljeni vremenski okviri u kojima je dozvoljeno sakupljanje smilja, a koji se poklapaju s prirodnim fenofazama smilja, te ograničenja na sakupljanje maksimalno dvije trećine populacije na lokalitetu“

~~~

Iz Informacije klasa 053-03/14-01/01 ur broj 251-72-06-14-1 od 25 listopada 2014 godine Sveučilište u Zagrebu Šumarski fakultet, Zagreb citiramo:

"Ne ulazeći u eventualnu opravdanost dopisa koji je prof.dr.sc. J.F. uputio na više adresa potvrđuje da ovaj predmet nije nikada bio dostavljen na razmatranje upravi Fakulteta, pa Uprava niti nije mogla iznijeti bilo kakav stav.

Osim toga, uz puno uvažavanjem jednog redovitog profesora, za stav uprave trebalo bi dostaviti argumentirane dokaze o tvrdnjama iz dopisa."

~~~

Stav je RH Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja Klasa: UP/I 034-03/14-01/014 Urbroj: 580-05/76-2014-004 od 10. rujna 2014. godine :

"Upravni nadzor nad primjenom odredaba ZZP (Zakona o zaštiti prirode) na temelju njega donesenih propisa obavlja Ministarstvo nadležno za zaštitu prirode, sukladno članku 205. ZZP-a. 5. Članak 210. stavak 1. ZZP-a propisuje da inspekcijski nadzor nad primjenom ZZP-a i na temelju njega donesenih propisa obavlja inspekcija zaštite prirode u Ministarstvu nadležnom za zaštitu prirode. Slijedom navedenoga, Agencija nije ulazila u razmatranje prijedloga podnositelja inicijative da Agencija ukine odredbe točke 1.d Cjenika nedravnih šumskih proizvoda broj: DIR-01-13-7185/07, od 20. ožujka 2014. godine".

Ocjena zakonitosti te odluke nalazi se pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske posl br UsII-86/2014.

~~~

Predložene biljke ad I komercijalno se sakupljaju već duži niz godina, a Hrvatske šume d.o.o. za tu komercijalnu upotrebu donijele su Cjenika nedravnih šumskih proizvoda broj: DIR-01-13-7185/07, od 20. ožujka 2014. godine.

~~~

Predložene mjere ad II 1 u skladu sa čl 4 st 1 i 2 ZOR) te sa čl čl 49 st 1 do 5 te 9,51,52 ZO.

Predložene mjere ad II 2 i 3 u skladu sa 49,50,51 Ustava RH te čl 186 st 1 ZOV, čl 188 st 3, čl 193 st 3, čl 194 ZOV, te čl 3, 4 st 1 i 2 ZPZ

Predložene mjere ad II 4, do 11 u skladu sa ZZP

Predložene mjere ad II 5 u skladu s odredbom čl 7 st 1 toč 9 ZPDB.

~~~

U očekivanju usvajnja ovog prijedloga primite izraze našeg poštovanja, a sve dodatne informacije stojimo na raspolaganju

ZLATNI LIPANJ j.d.o.o. ZLATAR BISTRICA
direktor Hrvoje Šimić

Prilog:

- Cjenik nedravnih šumskih proizvoda broj: DIR-01-13-7185/07, od 20. ožujka 2014. godine.
- RH Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja Klasa: UP/I 034-03/14-01/014 Urbroj: 580-05/76-2014-004 od 10 rujna 2014. godine
- RH Ministarstvo rada i mirovinskog sustava klasa 110-01/14-01/89 ur broj 524-03-01-01/3-14-2 od 30 svibnja 2014 godine
- RH Ministarstvo zaštiti okoliša i prirode klasa 612-07/14-07/25 ur broj 517-07-1-1-2-14-2 od 18 lipnja 2014 godine
- RH Ministarstvo poduzetništva i obrta klasa 311-01/14-02/118 ur broj 516-04-02-01-02/2-14-2 od 11 kolovoza 2014 godine
- RH Ministarstvo rada i mirovinskog sustava klasa 110-01/14-01/89 ur broj 524-03-01-01/3-14-3 od 12 rujna 2014 godine
- The essential oils Gunther Ernst 1895 Vol 5 str 467
- The essential oils Gunther Ernst 1895 Vol 6 str 370,371,373,381
- The essential oils Gunther Ernst 1895 Vol 3 str 710,711,712,713,714
- Die Ätherischen Öle, E Gildemesiter, Fr Hoffmann, Driter band , par 1064, 1066, 1088, 1244, 1248, 1288

društvo s ograničenom odgovornošću

10000 Zagreb, Ljudevita Farkaša Vukotinovića 2

Uprava mr sc. Ivan Pavelić – predsjednik mr sc. Marija Vekić – član, Ivan Ištók, dipl. ing. šum. – član • Trgovački sud u Zagrebu (MBS 080251008) • MB 3631133 • OIB 69693144506 • Žiro račun broj 2340009-1100100360 kod Privredne banke Zagreb • IBAN HR46 2340 0091 1001 0036 0 • SWIFT PBZGHR2X • Temeljni kapital: 1.171.670.000,00 kn, uplaćen u cjelosti • Telefon: 01/4804 111 • Telefaks: 01/4804 101 • pp 148 10002 Zagreb • web: <http://www.hrsume.hr> • e-mail: direkcija@hrsume.hr

Ur. broj: DIR-01-13-7185/07

20.03.2014. datum

Temeljem članka 21. Izjave o ustroju HRVATSKIH ŠUMA društva s ograničenom odgovornošću (pročišćeni tekst) Posl.broj: OU-87/12-2 i **čl. 5** Pravilnika o nedrvnim šumskim proizvodima **ur. broj: DIR-01-13-7185/07** Uprava HŠ d.o.o. donosi:

CJENIK NEDRVIH ŠUMSKIH PROIZVODA

Članak 1.

Ovim Cjenikom se utvrđuje visina naknade za sakupljanje nedrvih šumskih proizvoda u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa kao i za osobne potrebe, cjenikom se utvrđuje visina naknade za iskorištavanje nedrvih šumskih proizvoda, te visina naknade za korištenje šuma i šumskog zemljišta na području Republike Hrvatske kojima gospodare HŠ d.o.o.

Članak 2.

U Cjeniku su iskazane cijene bez uračunate zakonske stope PDV-a.

PDV i ostala zakonom propisana davanja obračunat će se na cijene izražene u ovom Cjeniku prilikom plaćanja.

Članak 3.

Cijene iz ovog Cjenika mogu se povisiti ili sniziti odlukom Uprave Društva za svaki pojedini slučaj ukoliko to nalažu odnosi ponude i potražnje na tržištu tijekom poslovne godine, kao i u slučaju posebnih zahtjeva sakupljača ili drugih korisnika, koji nisu utvrđeni odredbama Pravilnika o nedrvnim šumskim proizvodima (o uvjetima sakupljanja i korištenja nedrvih šumskih proizvoda odnosno šuma i šumskog zemljišta za odmor i rekreaciju).

Članak 4.

Nedrvni šumski proizvodi koji se mogu sakupljati za osobne potrebe i u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa uz uvjete propisane Pravilnikom o nedrvnim šumskim proizvodima i po cijenama iz ovog Cjenika su:

Proizvodi koji služe kao hrana i lijek i to:

- šumski plodovi,
- gljive,
- biljke za prehranu,
- ljekovito, aromatično i začinsko bilje

Članak 5.

Količine samoniklih biljaka i njihovih dijelova koje se smatraju sakupljanjem za osobne potrebe propisane su Pravilnikom o sakupljanju zaštićenih samoniklih biljaka u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa (NN 154/08), a za gljive Pravilnikom o zaštiti gljiva (NN 34/02).

Članak 6.

Nedrvni šumski proizvodi koji se mogu iskorištavati za razne industrijske i druge svrhe uz uvjete propisane Pravilnikom o nedrvnim šumskim proizvodima i po cijenama iz ovog Cjenika su:

- humus,
- smola,
- ostali šumski proizvodi

Članak 7.

Šume i šumsko zemljište mogu se koristiti uz uvjete propisane Pravilnikom o nedrvnim šumskim proizvodima i po cijenama iz ovog Cjenika u sljedeće svrhe:

Za potrebe stočarstva

- pašarenje,
- žirenje
- brst,

Za odmor i rekreaciju

- kao uzletna sletne staza za „paraglajding”,
- kao površina za „paintball”, „airsoft”, orijentacijsko trčanje, uređene biciklističke staze
- površina za izlete i kulturne događaje.

Članak 8.

1. Proizvodi koji služe kao hrana i lijek

1. a. šumski plodovi

CIJENE U ŠUMI NA NALAZIŠTU		
PROIZVOD	JEDINIČNA MJERA	CIJENA
		kuna / jedinična mjera
Castanea sativa (Pitomi kesten)	kg	2,00
Juglans regia (Obični orah)	kg	3,00
Corilus avelana (Lješnjak)	kg	5,00
Cornus mas (Drijenak)	kg	5,00
Vaccinium myrtillus (Borovnica)	kg	5,00
Rubus fruticosus (Kupina)	kg	2,00
Rubus idaeus (Malina)	kg	2,00
Fragaria vesca (Šumska jagoda)	kg	3,00
Ceratonía siliqua (Rogač)	kg	4,00
Rosa canina (Divlja ruža)	kg	5,00
Pinus pinea (Pinjol)	kg	5,00
Quercus robur, petrea (Žir)	kg	2,00
Fagus sylvatica (Bukvica)	kg	3,00

Za sakupljanje šumskih plodova iz gornje tablice izdaju se sljedeće dozvole uz navedeni iznos naknade:

Dozvola za jedan mjesec sakupljanja plodova	kn/mjesec	200,00
Dozvola za jedan tjedan sakupljanja plodova	kn/tjedan	100,00
Dozvola za jedan vikend sakupljanja plodova	kn/vikend	30,00
Dozvola za jedan dan sakupljanja plodova	kn/dan	20,00

Cijene navedene uz pojedini šumski plod iznos su naknade za njegovo sakupljanje u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa, a na sljedeće količine odobrava se rabat:

51-500 kg odobrava se rabat od 10%
 501-1.000 kg odobrava se rabat od 15%
 1.001-10.000 kg odobrava se rabat od 20%

Za osobne potrebe dnevno se može sakupiti ili ubrati do 10 kg plodova, a naknada je uračunata u dozvolu.

1. b. gljive-komercijalne vrste gljiva

Cijene u šumi na nalazištu		
PROIZVOD	CIJENA	
	kuna / jedinica	
		mjera
jedinična mjera		
PODZEMNE GLJIVE		
Tuber sp. (Bijeli tartuf)	160,00	kg
(Sve ostale vrste tartufa)	40,00	kg

Za sakupljanje gljiva iz gornje tablice izdaju se sljedeće dozvole uz navedeni iznos naknade:

Dozvola za jednu sezonu sakupljanja tartufa	kn/sezona	1360,00
Dozvola za jedan mjesec sakupljanja tartufa	kn/mjesec	680,00
Dozvola za jedan tjedan sakupljanja tartufa	kn/tjedan	400,00
Dozvola za jedan dan sakupljanja tartufa	kn/dan	160,00

NADZEMNE GLJIVE		
Boletus sp. (Pravi vrganji)	10,00	kg
Lactarius sp. (Rujnice), Craterellus c. (Mrka trubača)	8,00	kg
Caantharellus cibarius (Lisičica) isključujući varijetet: amethysteus	5,00	kg
Hydnum sp.; Armillaria sp. (Prosenjaci, Puze)	5,00	kg
Ostale gljive	5,00	kg
Gljive truležnice	5,00	kg

Za sakupljanje gljiva iz gornje tablice izdaju se sljedeće dozvole uz navedeni iznos naknade:

Dozvola za jednu sezonu sakupljanja gljiva	kn/sezona	200,00
Dozvola za jedna mjesec sakupljanja gljiva	kn/mjesec	100,00
Dozvola za jedan tjedan sakupljanja gljiva	kn/tjedan	50,00
Dozvola za jedan vikend sakupljanja gljiva	kn/vikend	20,00
Dozvola za jedan dan sakupljanja gljiva	kn/dan	10,00

Cijene navedene uz pojedinu vrstu gljiva iznos su naknade za njeno sakupljanje u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa, a na sljedeće količine odobrava se rabat:

100-500 kg odobrava se rabat od 10%
 501-1.000 kg odobrava se rabat od 15%
 1.001-10.000 kg odobrava se rabat od 20%

Za osobne potrebe dnevno se može sakupiti do 2 kg plodišta gljiva, a naknada je uračunata u dozvolu.

1. c. biljke za prehranu

PROIZVOD	JEDINIČNA MJERA	CIJENA
		kuna / jedinica mjere
Asparagus sp.(šparoge) stabljika	stručak / 40 komada	3,00
Allium ursinum (medvjedi luk) stabljika, lukovica	stručak / 40 listova	3,00
Capparis spinosa (kapar) cvijetni pup, plod	kg	30,00
Ostale biljke za prehranu	stručak	2,00
Ostale biljke za prehranu	kg	10,00

Napomena: stručak je težine oko 0,12 kg.

Za sakupljanje biljaka iz gornje tablice izdaju se sljedeće dozvole uz navedeni iznos naknade:

Dozvola za jedan mjesec sakupljanja biljaka	kn/mjesec	150,00
Dozvola za jedan tjedan sakupljanja biljaka	kn/tjedan	70,00
Dozvola za jedan vikend sakupljanja biljaka	kn/vikend	20,00
Dozvola za jedan dan sakupljanja biljaka	kn/dan	10,00

Cijene navedene uz pojedinu biljku iznos su naknade za sakupljanje njenih dijelova u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa, a rabat od 20 % se odobrava na količinu veću od 100 kg.

Za osobne potrebe dnevno se može sakupiti do 2 kg stabljike, 1 kg listova, 1 kg cvjetova, 0,5 kg pupova, a naknada je uračunata u dozvolu.

1. d. Ljekovito, aromatično i začinsko bilje

CIJENE U ŠUMI NA NALAZIŠTU			
PROIZVOD	MJ	DIJELOVI KOJI SE UBIRU	CIJENA
			kuna / jedinica mjere
Achillea millefolium (stolisnik)	kg	stabljika	1,50
Althea officinalis (bj. sljez)	kg	korijen, list	1,50
Agrimonia eupatoria (turica)	kg	stabljika	1,50
Anthylis vulneraria (ranjenik)	kg	stabljika	1,50
Artemisia absinthium (g. pelin)	kg	list	1,50
Betonica officinalis (ljekoviti čistac)	kg	stabljika	1,50
Betula pendula (obična breza)	kg	list	1,00
Calluna vulgaris (vrijes)	kg	stabljika	1,00
Carlina sp. (kravljak, sikavica)	kg	korijen	1,00
Crategus sp. (glog; crveni i bijeli)	kg	cvijet, plod	1,50
Euphrasia rostkoviana (očanica)	kg	stabljika	1,00
Equisetum arvense (preslica)	kg	stabljika	1,00
Filipendula ulmaria (močv. končara)	kg	stabljika	1,00
Galium odoratum (mirisna broćika)	kg	stabljika	1,50
Galium verum (prava broćika)	kg	gornji dio stabljike	1,50
Geranium robertianum (pastirska iglica)	kg	stabljika	2,00
Helichrysum italicum (smilje)	kg	stabljika	1,00
Hypericum perforatum (gospina trava)	kg	stabljika	1,20
Inula helenium (oman)	kg	korijen	1,00

Juniperus communis (borovica)	kg	plod	2,00
Laurus nobilis (lovor)	kg	plod, list	1,50
Lavandula spica (lavanda)	kg	stabljika	1,00
Malva silvestris (crni sljez)	kg	korijen, list	1,50
Melissa officinalis (matičnjak, melisa)	kg	stabljika	2,00
Mentha aquatica (vodena metvica)	kg	stabljika	2,00
Nepeta cataria (mačja metvica)	kg	stabljika	1,00
Origanum vulgare (mravinac)	kg	stabljika	1,00
Papaver rhoeas (poljski mak)	kg	cvijet	1,00
Platago sp. (trputac)	kg	list	1,50
Potentilla erecta (srčenjak)	kg	stabljika	2,00
Rosmarinus officinalis (ružmarin)	kg	list	1,00
Salvija officinalis (kadulja)	kg	stabljika	1,00
Sambucus nigra (crna bazga)	kg	cvijet, plod	1,00
Saturea montana (primorski vrisak)	kg	stabljika	1,00
Tanacetum vulgare (vratić)	kg	stabljika	1,50
Teucrium montanum (trava iva)	kg	stabljika	1,50
Thymus ssp. (majčina dušica)	kg	stabljika	1,50
Tilia sp. (lipa)	kg	cvijet	1,00
Urtica dioica - (velika kopriva)	kg	stabljika	1,00
Verbascum ssp. (divizme)	kg	list, cvijet	1,00
Veronica officinalis (čestoslavica)	kg	stabljika	1,00
Viscum sp. (imela)	kg	list i tanje grančice s listom	1,00
Viola odorata (mirisna ljubica)	kg	list, cvijet	1,00
Viola tricolor (divlja maćuhica)	kg	stabljika	1,00
Vitex agnus-castus (konopljika)	kg	stabljika	1,00
Ostale vrste	kg		1,00

Za sakupljanje biljaka iz gornje tablice izdaju se sljedeće dozvole uz navedeni iznos naknade:

Sezonska dozvola za sakupljanje biljaka 100,00 kn
Dozvola za jedan dan sakupljanja biljaka 10,00 kn

Cijene navedene uz pojedinu biljku iznos su naknade za sakupljanje njenih dijelova u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa, a na sljedeće količine odobrava se rabat:

500 kg - 5.000 kg odobrava se rabat od 10 %
5.001 kg - 10.000 kg odobrava se rabat od 15 %
iznad 10.001 kg odobrava se rabat od 20 %

Za osobne potrebe dnevno se može sakupiti do 1 kg listova i cvjetova, 2 kg stabljike, 10 kg plodova, 5 komada podzemnih dijelova, a naknada je uračunata u dozvolu.

Članak 9.

2. Proizvodi za razne industrijske i druge svrhe

2. a. humus

PROIZVOD	JEDINIČNA MJERA	CIJENA
		kuna / jedinica mjere
Humus	m ³	35,00

Naknada se plaća uplatom na temelju ispostavljenog računa..

2. b. smolarenje

PROIZVOD	JEDINIČNA MJERA	CIJENA
		kuna / jedinica mjere
Dozvola za sezonu smolarenja	stablo / sezona	25,00

2. c. ostali šumski proizvodi

CIJENE U ŠUMI NA NALAZIŠTU		
PROIZVOD	JEDINIČNA MJERA	CIJENA kuna / jedinica mjere
Crnogorične grane	prm	40,00
Grane za obruče	prm	20,00
Bršljan	prm	40,00
Uskolisna veprina	kg	3,00
Paprat i bujad	kg	1,00
Mahovina	kg	5,00
Lišaji	kg	5,00
Češeri	kg	2,00

Naknada se plaća uplatom na temelju ispostavljenog računa..

Članak 10.

3. Proizvodi za potrebe stočarstva

3. a. šumska paša

PROIZVOD	JEDINIČNA MJERA	CIJENA
		kuna / jedinica mjere
Dozvola za jednu sezonu pašarenja (krupna stoka)	grlo / sezona	9,00
Dozvola za jednu sezonu pašarenja (sitna stoka)	grlo / sezona	6,00

3. b. brst

PROIZVOD	JEDINIČNA MJERA	CIJENA
		kuna / jedinica mjere
Dozvola za jednu sezonu brsta	grlo / sezona	10,00

3. c. žirenje

PROIZVOD	JEDINIČNA MJERA	CIJENA
		kuna / jedinica mjere
Dozvola za jednu sezonu žirenja za svinju preko pola godine starosti	grlo / sezona	14,00
Dozvola za jednu sezonu žirenja za svinju ispod pola godine starosti	grlo / sezona	12,00

Članak 11.

4. Korištenje šuma i šumskog zemljišta za odmor i rekreaciju

PROIZVOD	JEDINIČNA MJERA	CIJENA
		kuna / jedinica mjere
Dozvola za korištenje površina za paint ball, airsoft - tim - grupa	dan / grupa	250,00
Dozvola za korištenje uzletnih staza u svrhu paraglajdinga	dan / jedna osoba	50,00
Dozvola za korištenje površina s popratnim sadržajima u svrhu izleta	dan / jedna osoba	20,00
Dozvola za korištenje površina u svrhu orijentacijskog trčanja	dan / grupa	250,00
Dozvola za korištenje površina s popratnim sadržajima u svrhu izleta	dan / obitelj	40,00
Dozvola za korištenje površina s popratnim sadržajima u svrhu kulturnih događaja	dan	1000,00
Dozvola za korištenje biciklističkih staza	dan / jedna osoba	10,00
Dozvola za korištenje biciklističkih staza	dan / obitelj	20,00

Članak 12.

Stupanjem na snagu ovog Cjenika, prestaju važiti raniji Cjenici i odluke Uprave HŠ d.o.o. koje se odnose na sakupljanje i korištenje sporednih šumskih proizvoda.

Članak 13.

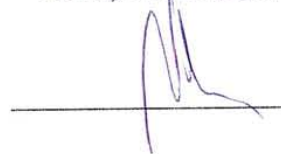
Cijene iz Cjenika nedrvenih šumskih proizvoda stupaju na snagu i primjenjuju se od dana njegovog donošenja.

Predsjednik Uprave HŠ d.o.o.

Član Uprave HŠ d.o.o.

Klasa: UP/I 034-03/14-01/014
Urbroj: 580-05/76-2014-004
Zagreb, 10. rujna 2014.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 31., članka 38. stavaka 5. i 9. te članka 58. stavka 1. točke 15. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, brojevi: 79/09 i 80/13), postupajući po inicijativi poduzetnika Zlatni lipanj j.d.o.o., sa sjedištem u Zlatar Bistrici, Kolodvorska 4a, zastupanog po opunomoćeniku Hrvoju Šimiću, direktoru, za pokretanje postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja protiv poduzetnika Hrvatske šume d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Ljudevita Farkaša Vukotinovića 2, zastupanog po opunomoćenicima Ivanu Paveliću, predsjedniku uprave i Mariji Vekić, članu uprave, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: Mladen Cerovac, mag.iur., predsjednik Vijeća, Vesna Patrlj, dipl.iur., zamjenica predsjednika Vijeća, Denis Matić, dipl.iur., mr.sc. Ljiljana Pavlic, dipl.oec. i mr.sc. Tatjana Peroković, dipl.oec., članovi Vijeća, sa sjednice 31/2014., održane 10. rujna 2014., donosi sljedeće

RJEŠENJE

Inicijativa se odbacuje jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

OBRAZLOŽENJE

1. Inicijativa za pokretanje postupka

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 16. lipnja 2014., sukladno članku 37. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, brojevi: 79/09 i 80/13; dalje: ZZTN), inicijativu poduzetnika Zlatni lipanj j.d.o.o., sa sjedištem u Zlatar Bistrici, Kolodvorska 4a (dalje: podnositelj inicijative ili Zlatni lipanj), za pokretanje postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja, u smislu članaka 8. i 13. ZZTN-a, protiv poduzetnika Hrvatske šume d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Ljudevita Farkaša Vukotinovića 2 (dalje: Hrvatske šume), s prijedlogom za određivanje privremene mjere sukladno članku 51. ZZTN-a.

Podnositelj inicijative, u bitnome, navodi kako je poduzetnik Hrvatske šume zloupotrijebio vladajući položaj na način da mu je onemogućio obavljanje poduzetničke djelatnosti sakupljanja samoniklog bilja svojte smilje (*Helichrysum italicum L.*) na područjima Zadarske, Šibensko-kninske, Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije, odnosno nametanjem nepoštenih cijena na tržištu. Navodi kako je na temelju rješenja Ministarstva zaštite okoliša i prirode, klase: UP/I 612-07/14-41/88, urbroja: 517-07-1-1-2-14-2, od 9. svibnja 2014., uputio 12. svibnja 2014. zahtjev za zaključenje ugovora o sakupljanju samoniklog i aromatičnog bilja Hrvatskim šumama, Upravi šuma, podružnici Split (dalje: UŠP Split), pri čemu je praksa proteklih godina bila da se nakon dostave pisanog zahtjeva u roku

od tjedan dana zaključi rečeni ugovor, što sada nije slučaj.

Slijedom navedenoga, podnositelj inicijative predlaže donošenje privremene mjere kojom će se naložiti Hrvatskim šumama neodložno zaključenje navedenog ugovora s njime.

2. Prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu

Kako bi se utvrdile sve činjenične i pravne okolnosti u svrhu utvrđivanja ima li u konkretnom slučaju uvjeta za pokretanje postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja, sukladno odredbi članka 39. ZZTN-a, a u svezi s člancima 8. i/ili 13. ZZTN-a, Agencija je, na temelju odredbe članka 32. točke 1. a) i b) ZZTN-a, dopisom od 2. srpnja 2014. zatražila očitovanje, podatke i relevantnu dokumentaciju od tog poduzetnika.

2.1. Očitovanje Hrvatskih šuma

Poduzetnik Hrvatske šume udovoljio je traženom zahtjevu Agencije podneskom zaprimljenim u Agenciji 25. srpnja 2014. te se, u bitnome, očitovao kako slijedi.

Podnositelj inicijative, prije podnošenja predmetne inicijative Agenciji, odnosno dana 10. lipnja 2014., sklopio je s Hrvatskim šumama ugovor o sakupljanju samoniklih i aromatičnih bilja vrste: smilje (u količini do 200 000 kg u svježem stanju), lovor (u količini do 20 000 kg u svježem stanju) i konoplja (u količini do 10 000 kg u svježem stanju) u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa bilja, sukladno rješenju Ministarstva zaštite okoliša i prirode, klase: UP/I 612-07/14-41/88, urbroja: 517-07-1-1-2-14-2, od 9. svibnja 2014.

Nadalje, rečeni poduzetnik objašnjava kako je prije sklapanja ugovora s njime potrebno priložiti i instrumente osiguranja plaćanja sukladno Odluci Uprave Hrvatskih šuma, urbroja: DIR-10-ŽŽB-2013-3004/01, od 11. ožujka 2014. Stoga je Uprava šuma podružnice Split (dalje: UPŠ Split), dopisom od 14. svibnja 2014., pozvala podnositelja inicijative da dostavi jednu bjanko zadužnicu i potvrdu o upisu iste u Registar zadužnica i bjanko zadužnica. Ujedno je istim dopisom zatraženo da se Zlatni lipanj očituje o tome na kojemu području će sakupljati ljekovito bilje smilje budući da je u predmetnom rješenju Ministarstva zaštite okoliša i prirode navedeno da je ljekovito bilje smilje dopušteno sakupljati u razdoblju od 1. lipnja do 1. kolovoza 2014. na području sljedećih županija: Dubrovačko-neretvanske, Splitsko-dalmatinske, Šibensko-kninske i Zadarske, dok je na ostalim područjima dopušteno sakupljanje istog bilja u razdoblju od 15. lipnja do 15. kolovoza 2014. Podnositelj inicijative dostavio je bjanko zadužnicu i potvrdu, dok se u pogledu područja na kojemu bi se sakupljalo bilje nije očitovao.

Nakon prikupljene dokumentacije, dana 10. lipnja 2014. sklopljen je predmetni ugovor između Hrvatskih šuma i Zlatnog lipnja. Pri tome, Hrvatske šume ističu kako rečeni ugovor nije mogao biti sklopljen ranije, odnosno tjedan dana nakon dostave pisanog zahtjeva kako to navodi podnositelj inicijative, jer je Zlatni lipanj dostavio tražene dokumente tek 30. svibnja 2014.

U pogledu ostalih zatraženih bilja vrste: kadulja, vrisak, šmrika, Hrvatske šume naglašavaju kako nije potrebno ishoditi dopuštenje za sakupljanje od nadležnog ministarstva jer se ne radi o zaštićenim biljkama te je dana 27. lipnja 2014. s podnositeljem inicijative sklopljen Dodatak ugovora, urbroja: DIR-07-14-3598/04, kojim se dozvoljava sakupljanje navedenih vrsta ljekovitih i aromatičnih bilja. Hrvatske šume posebno naglašavaju kako su uvjeti za sklapanje ugovora o sakupljanju ljekovitog i aromatičnog bilja bili identični prema svim fizičkim i pravim osobama, odnosno kako se podnositelj inicijative nije nalazio u neravnopravnom položaju u odnosu na konkurenciju.

U odnosu na navode podnositelja inicijative kako su nametnule nepoštene cijene za sakupljanje samoniklog bilja, Hrvatske šume navode kako se visina naknade za sakupljanje ljekovitog i aromatičnog bilja (nedravnih šumskih proizvoda) u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa, utvrđuje ovisno o sakupljenoj količini ljekovitog i aromatičnog bilja u svježem stanju, prema članku 8.1.d. Cjenika nedravnih šumskih proizvoda, urbroja: DIR-01-13-7185/07. Navedeni cjenik je dana 20. ožujka 2014., uz prethodnu suglasnost Ministarstva poljoprivrede, donijela Uprava Hrvatskih šuma sukladno članku 5. Pravilnika o korištenju nedravnih šumskih proizvoda i čini njegov sastavni dio. Stupanjem na snagu rečenog Pravilnika prestali su važiti svi opći akti koji reguliraju predmetnu materiju, a time i raniji Cjenici i Odluke Hrvatskih šuma. Stoga Hrvatske šume ističu kako se odredbe cjenika koje su vrijedile ranije nisu mogle primijeniti na način kako je to predložio podnositelj inicijative budući da je zahtjev za sklapanje ugovora radi sakupljanja ljekovitog i aromatičnog bilja podnesen nakon donošenja važećeg Pravilnika o korištenju nedravnih šumskih proizvoda.

3. Činjenice utvrđene tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu

3.1. Posebni propisi

U konkretnom slučaju riječ je o materiji koja je detaljno uređena, između ostalog, sljedećim propisima: Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj: 80/13; dalje: ZZZP), Zakon o šumama („Narodne novine“, brojevi: 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/2012, 68/2012, 148/2013 i 94/14), Pravilnik o korištenju nedravnih šumskih proizvoda (Ur.br.Dir-01-2013-7185/06 od 20. ožujka 2014.; dalje: Pravilnik o korištenju nedravnih šumskih proizvoda), Pravilnik o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim („Narodne novine“, broj: 99/09; dalje: Pravilnik o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim) i Pravilnik o sakupljanju zaštićenih samoniklih biljaka u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa („Narodne novine“, broj: 154/08; dalje: Pravilnik o sakupljanju zaštićenih samoniklih biljaka).

Strogo zaštićene vrste, na prijedlog Državnog zavoda za zaštitu prirode, na temelju Crvenog popisa, vodeći računa o načelu predostrožnosti i ostalim kriterijima propisanim ZZZP-om, proglašava ministar nadležan za zaštitu prirode, sukladno članku 151. ZZZP-a. S tim u svezi, Pravilnikom o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim proglašavaju se „strogo zaštićene“ i „zaštićene“ divlje svojte na temelju Crvenog popisa ugroženih vrsta životinja, biljaka i gljiva Republike Hrvatske, stručne procjene Državnog zavoda za zaštitu prirode te obveza preuzetih međunarodnim sporazumima (članak 1. Pravilnika), koje su navedene u Prilogu III istog Pravilnika, a na kojem popisu je, između ostalog, smilje (*Helichrysum Italicum (Roth) G.Don*).

Sukladno članku 64. ZZZP-a, za korištenje zavičajnih divljih vrsta, pravna i fizička osoba dužna je ishoditi dopuštenje ministarstva nadležnog za zaštitu prirode.

Uvidom u podnesak podnositelja inicijative od 16. lipnja 2014. i njemu pripadajuće priloge, razvidno je kako isti ima dopuštenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode od 9. svibnja 2014. (rješenje klase: UP/I 612-07/14-41/88, urbroja: 517-07-1-1-2-14-2) za sakupljanje sljedećih biljnih vrsta: *Helichrysum italicum (Roth) G. Don* - smilje (200 000 kg), *Laurus nobilis L.* - lovor (20 000 kg) i *Vitex agnus castus L.* - konopljika (10 000 kg) u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa.

Sukladno članku 5. stavku 1. Pravilnika o sakupljanju zaštićenih samoniklih biljaka, Ministarstvo izdaje dopuštenje za sakupljanje samoniklih biljaka i njihovih dijelova radi prerade, trgovine i drugog prometa na temelju zahtjeva koji mogu podnijeti zadruge, obrti i druge pravne i fizičke osobe, obiteljska poljoprivredna gospodarstva ili seljačka domaćinstva, koja su upisana u javni upisnik (upisnik poljoprivrednih gospodarstava prema Zakonu o poljoprivredi, upisnik o minimalnim uvjetima za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvima prema Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti i slični upisnici). Stavak 2. istog

članka rečenog Pravilnika propisuje kako je nositelj dopuštenja koji skuplja samonikle biljke na tuđem zemljištu dužan sakupljanje obavljati uz suglasnost vlasnika ili nositelja prava na prirodnim dobrima.

Pri tome valja istaknuti kako odluku o vremenu i lokaciji na kojoj će se sakupljati i/ili iskorištavati nedrvni šumski proizvodi, kao i načinu korištenja šuma i šumskog zemljišta, sukladno članku 7. Pravilnika o korištenju nedravnih šumskih proizvoda, donose organizacijske jedinice Hrvatskih šuma.

Članak 7. Pravilnika o sakupljanju zaštićenih samoniklih biljaka taksativno navodi što zahtjev za sakupljanje samoniklih biljaka treba sadržavati. Područje sakupljanja, između ostalog, obvezni je i neizostavni podatak predmetnog zahtjeva. Stoga je utvrđeno kako je dopis Hrvatskih šuma UŠP Split upućen podnositelju inicijative, urbroja: ST-02-14-1162/02, od 14. svibnja 2014., a čiju presliku je dostavio Zlatni lipanj u prilogu inicijativi, opravdan.

3.2. Ugovorni odnos

Vezano za poslovnu suradnju između Hrvatskih šuma i podnositelja inicijative, riječ je o poslovnom odnosu poduzetnika koji nisu konkurenti, izravni tržišni takmaci, na tržištu sakupljanja sporednih šumskih proizvoda - ljekovitog i aromatičnog bilja.

Hrvatske šume reguliraju međusobne poslovne odnose s drugim poduzetnicima vezano za sakupljanje smilja na temelju ugovora.

Agencija je izvršila uvid u Ugovor zaključen između poduzetnika Hrvatske šume i podnositelja inicijative od 10. lipnja 2014., a čiju je presliku u privitku podneska od 25. srpnja 2014. dostavio poduzetnik Hrvatske šume. Predmetnim Ugovorom podnositelju inicijative dozvoljava se sakupljanje smilja, lovora i konopljike u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa. Usporedbom navedenog Ugovora s Ugovorom sklopljenim s nekim drugim sakupljačima, utvrđeno je da je riječ o tipskom ugovoru istovjetnom ugovorima koje Hrvatske šume sklapaju sa svim drugim sakupljačima. Ujedno je utvrđeno kako Hrvatske šume prema svim poduzetnicima, vezano za sakupljanje smilja, postupaju na jednaki način. Stoga nema indicija da je Zlatni lipanj diskriminiran u odnosu na druge poduzetnike, tržišne takmace, s kojima su Hrvatske šume sklapale predmetne ugovore.

Dodatak ugovora, urbroja: DIR-07-14-3598/04, zaključen je između podnositelja inicijative i Hrvatskih šuma dana 27. lipnja 2014. Iz predmetnog Dodatka ugovora razvidno je kako se, na osnovi zahtjeva podnositelja inicijative, istome dozvoljava sakupljanje kadulje, vriska i šmrike, a za koje nije bilo potrebno ishoditi dopuštenje nadležnog ministarstva,.

Također, preslike predmetnog Ugovora i Dodatka ugovora nesporni su dokaz o tome da je prestao postojati i predmet povodom kojega je poduzetnik Zlatni lipanj prvobitno podnio zahtjev Agenciji, odnosno utvrđeno je kako u konkretnom slučaju ne postoje indicije o tome da Hrvatske šume odbijaju poslovanje s podnositeljem inicijative.

Analizom odredbi navedenog Ugovora, Agencija je utvrdila kako je isti u potpunosti (u formalnom i sadržajnom smislu) usklađen s odredbama ZZTN-a i Uredbe o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma između poduzetnika („Narodne novine”, broj: 37/11), odnosno da isti ne sadrži odredbe koje bi bile u suprotnosti s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

3.3. Ostali prijedlozi podnositelja inicijative

Upravni nadzor nad primjenom odredaba ZZP-a i na temelju njega donesenih propisa obavlja Ministarstvo nadležno za zaštitu prirode, sukladno članku 205. ZZP-a.

Članak 210. stavak 1. ZZP-a propisuje da inspekcijski nadzor nad primjenom ZZP-a i na temelju njega donesenih propisa obavlja inspekcija zaštite prirode u Ministarstvu nadležnom za zaštitu prirode.

Slijedom navedenoga, Agencija nije ulazila u razmatranje prijedloga podnositelja inicijative da Agencija ukine odredbe točke 1.d Cjenika nedravnih šumskih proizvoda broj: DIR-01-13-7185/07, od 20. ožujka 2014.

4. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Na temelju dostavljene dokumentacije i utvrđenog činjeničnog stanja tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće), sukladno ovlastima iz članka 27. i članka 31. ZZTN-a, na sjednici 31/2014., održanoj 10. rujna 2014., razmatralo je navedeni predmet te je donijelo odluku da se inicijativa poduzetnika Zlatni lipanj, u smislu članka 38. stavaka 5. i 9. ZZTN-a, odbaci jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka Agencije po službenoj dužnosti radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja protiv poduzetnika Hrvatske šume, u smislu članka 39. ZZTN-a, a primjenom članaka 8. i 13. ZZTN-a.

Vijeće svoju odluku obrazlaže kako slijedi:

Zbog utvrđenja da je prestao postojati predmet povodom kojega je Zlatni lipanj podnio inicijativu, odnosno utvrđenja da Hrvatske šume ne odbijaju poslovanje s podnositeljem inicijative, zbog utvrđenja da tipski Ugovor o sakupljanju bilja u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa ne sadrži odredbe koje bi bile u suprotnosti s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja te zbog utvrđenja da Zlatni lipanj nije diskriminiran u odnosu na druge poduzetnike s kojima su Hrvatske šume sklapale predmetni Ugovor, nema indicija da naprijed opisano postupanje Hrvatskih šuma predstavlja sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja u smislu članaka 8. i 13. ZZTN-a.

Slijedom navedenog, predmetna inicijativa ne predstavlja dostatnu indiciju za pokretanje postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja, po službenoj dužnosti, protiv poduzetnika Hrvatske šume, u smislu članka 39. ZZTN-a, a vezano za primjenu članaka 8. i 13. ZZTN-a.

Budući da nema uvjeta za pokretanje postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja protiv poduzetnika Hrvatske šume, odlučivanje o zahtjevu podnositelja inicijative za donošenje privremene mjere protiv naprijed navedenog poduzetnika jest bespredmetno.

Stoga je Agencija, na temelju odluke Vijeća, a primjenom članka 38. stavaka 5. i 9. ZZTN-a, odlučila kao u izreci ovoga rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali nezadovoljna stranka može tužbom pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovoga rješenja.

Predsjednik Vijeća za
zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac, mag. iur.

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO RADA I MIROVINSKOGA SUSTAVA

UPRAVA ZA RAD I TRŽIŠTE RADA

KLASA: 110-01/14-01/89

URBROJ: 524-03-01-01/3-14-2

Zagreb, 30. svibnja 2014.

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA

Ul. R. Austrije 14
Zagreb

PREDMET: Sakupljači samoniklog bilja
-upit, prosljeđuje se

Poštovani,

sukladno članku 18. stavku 1. Zakona o općem upravnom postupku (NN br. 47/09) dostavljamo vam na nadležno postupanje upit gospodina Hrvoja Šimića, direktora tvrtke Zlatni lipanj j.d.o.o. iz Zlatar Bistrice koji se odnosi na način suradnje tvrtki za preradu samoniklog bilja sa sakupljačima koji za njih sakupljaju samoniklo bilje, budući je vaše Ministarstvo nadležno za zaštitu prirode.

S poštovanjem

Privitak: 1

Obavijest o tome:

Zlatni lipanj j.d.o.o.

Kolodvorska 4a, Zlatar Bistrica

POMOĆNICA MINISTRA

Marina Kasunić Peris

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO PODUZETNIŠTVA I OBRTA

UPRAVA PODUZETNIŠTVO I OBRT

KLASA: 311-01/14-02/118

URBROJ: 516-04-02-01-02/2-14-2

Zagreb, 11. kolovoz 2014.

Zap. 19.08.14

14-76/216-007

14-624/1736

**MINISTARSTVO RADA I
MIROVINSKOG SUSTAVA**

Uprava za rad i tržište rada

Ulica grada Vukovara 78

10000 Zagreb

**PREDMET: Podnesak stranke Zlatni lipanj j.d.o.o. vezano uz status sakupljača
samoniklog bilja**

- *upit, dostavlja se*

Veza: Dopis Ministarstva zaštite okoliša KLASA: 612-07/14-07/25, URBROJ: 517-07-1-1-2-14-2 od 18. lipnja 2014. godine

Poštovani,

putem Ministarstva zaštite okoliša zaprimili smo uz upit stranke Zlatni lipanj j.d.o.o., Zlatar Bistrica, Kolodvorska 4a, upućen vašem Ministarstvu o reguliranju statusa fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost skupljanja samoniklog bilja.

Članak 11. stavak 1. Pravilnika o sakupljanju zaštićenih samoniklih biljaka u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa („Narodne novine“, broj 154/08), utvrđuje da sakupljanje samoniklih biljaka za nositelje dopuštenja pravne osobe, zadruge i obrte, mogu obavljati komercijalni sakupljači samoniklih biljaka. Prema stavku 2. istog članka nositelji dopuštenja su za sakupljanje samoniklih biljaka dužni voditi evidenciju komercijalnih sakupljača i odgovaraju za njihove radnje prilikom sakupljanja.

Iz upita stranke razvidno je da se traži očitovanje da li je ispravan njihov pristup zapošljavanja sakupljača samoniklih biljaka čime oni djelatnost obavljaju temeljem ugovora o radu, odnosno temeljem prijave obavljanja djelatnosti upisom u registar poreznih obveznika, čime fizičke osobe - sakupljači samoniklih biljaka sami reguliraju svoj status ili pak korištenje neke druge mogućnosti obavljanja poslova za naručitelja poput ugovora o djelu.

Prema navedenom potrebno je službeno očitovanje vašeg Ministarstva kao nadležnog javnopravnog tijela o načinu na koji se uspostavlja suradnja sa skupljačima samoniklih biljaka angažiranih od strane nositelja dopuštenja, a da se ne podliježe primjeni Zakona o zabrani i sprječavanju obavljanje neregistrirane djelatnosti („Narodne novine“, broj 61/11), odnosno drugih propisa.

S poštovanjem,

U prilogu: preslika podneska

O tome obavijest:

1. Zlatni lipanj j.d.o.o., Kolodvorska 4a, Zlatar Bistrica
2. Ministarstvo zaštite okoliša, Ulica Republike Austrije 14, Zagreb

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO RADA I MIROVINSKOGA SUSTAVA

UPRAVA ZA RAD I ZAŠTITU NA RADU

KLASA: 110-01/14-01/89

URBROJ: 524-03-01-01/3-14-4

Zagreb, 12. rujna 2014.

zap 24.09.14.
14-76/216-8
14-625 / 1737

ZLATNI LIPANJ j.d.o.o.
n/r direktora, Hrvoja Šimića
Kolodvorska 4a
Zlatar Bistrica

PREDMET: Sakupljači samoniklog bilja
-mišljenje, dostavlja se

Poštovani,

povodom Vašeg upita o uspostavljanju suradnje Vašeg društva koje se bavi preradom samoniklog bilja sa sakupljačima samoniklog bilja, navodimo sljedeće:

Zakon o radu regulira samo radni odnos koji se zasniva ugovorom o radu na neodređeno vrijeme ili ugovor o radu na određeno vrijeme, a Zakonom o obveznim odnosima (NN br. 35/05 i 41/08) utvrđena je mogućnost zaključivanja ugovora o djelu kao građansko pravno obveznog ugovora stranaka.

Poslodavac može za obavljanje određenog posla s izvođačem-fizičkom osobom sklopiti ugovor o djelu samo onda kada se obavljanjem takvog rada ne izvršava sadržaj radnog odnosa tj. kada se ne radi o poslovima koji obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca imaju obilježja posla za koji se zasniva radni odnos.

Obveza sklapanja **ugovora o radu** postoji kada radnik radi nesamostalno, isključivo osobno te po uputama i pod nadzorom poslodavca, prema određenom radnom vremenu i u prostorijama poslodavca ili na nekom drugom mjestu koje odredi poslodavac.

Kod **ugovora o djelu** izvođač radi za naručitelja samostalno i neovisno o naručitelju djela, posao obavlja u prostoru kojeg sam odredi i u pravilu ne obavlja poslove u radnom vremenu, nego prema svojoj organizaciji.

Za rad po ugovoru o djelu nije bitno da li je ta osoba u radnom odnosu, nezaposlena ili umirovljenik, već da sukladno gore navedenom obavlja poslove koji imaju obilježja ugovora o djelu.

Što se tiče obavljanja neregistrirane djelatnosti, Ministarstvo financija, Carinska uprava, A. von Humboldta 4a, Zagreb, je nadležna provoditi nadzor nad provedbom propisa o zabrani i sprječavanju obavljanja neregistrirane djelatnosti.

S poštovanjem

POMOĆNICA MINISTRA
Marina Kasunić Peris

Zap 03.11.2014.

14-19/14-23

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU - ŠUMARSKI FAKULTET

UNIVERSITY OF ZAGREB - FACULTY OF FORESTRY

KLASA: 053-03/14-01/01

URBROJ:251-72-06-14-1

Zagreb, 25. 10. 2014.

ZLATNI LIPANJ j.d.o.o.

Hrvoje Simić

Direktor

Kolodvorska 4a

49247 Zlatar Bistrica

Predmet: Zahtjev za pristup informacijama

Slijedom Vašeg Zahtjeva za pristup informacijama dostavljenog u e-mailu od 21. listopada 2014. godine, u svezi dopisa o branju, otkupu i ostalim aktivnostima vezanim za smilje, koji je prof. dr. sc. Jozo Franjić također putem e-maila uputio na više adresa, dostavljamo Vam naše

OČITOVANJE

U redovitom postupku predviđenim Statutom Sveučilišta u Zagrebu i Statutom Šumarskog fakulteta izabran sam za dekana Šumarskog fakulteta u narednom dvogodišnjem mandatu.

Mandat mi je započeo 01. listopada 2014. godine.

Prethodno sam bio od 01. listopada 2008. godine u tri uzastopna mandata prodekan.

Iako prethodne akademske godine, iz koje potječe dostavljeni dopis nisam vršio dužnost dekana, bio sam član uprave Šumarskog fakulteta.

Na redovitim sastancima Kolegija, koji su se održavali u pravilu jednom tjedno, raspravljalo se o svim pitanjima vezanim za ustrojstvo, funkcioniranje i unapređenje sustava poslovanja te nastavnog i istraživačkog procesa Šumarskog fakulteta.

Svi zaposlenici Fakulteta i vanjski dionici koji su htjeli imati stav uprave Fakulteta dostavljali su zamolbe s dokumentacijom u privitku i obrazloženjem, a u slučaju složenije problematike, osobno bi sudjelovali na Kolegiju u raspravi o točki iz područja njihovog interesa.

Svetošimunska 25, p. p. 422, 10002 Zagreb, Hrvatska, tel. +385 (0)1 235 25 55, fax.

+385 (0)1 231 86 16 e-mail: sumarski-fakultet@zg.t-com.hr, matični broj: 3281485,

IBAN HR0923600001101340148, OIB 07699719217 www.sumfak.unizg.hr

Ne ulazeći u eventualnu opravdanost dopisa koji je prof. dr. sc. Jozo Franjić uputio na više adresa, potvrđujem da ovaj predmet nikada nije bio dostavljen na razmatranje upravi Fakulteta, pa Uprava niti nije mogla iznijeti bilo kakav stav.

Osim toga, uz puno uvažavanje jednog redovitog profesora, za stav uprave trebalo bi dostaviti argumentirane dokaze o tvrdnjama iz dopisa.

I na kraju, stav uprave o ovako važnom pitanju se ne može iznositi i distribuirati putem e-mail poruka, bez urudžbiranja, potpisa dekana i žiga fakulteta.

Iz dostavljenih materijala je vidljivo da je prof. dr. sc. Jozo Franjić porukú poslao sa svog osobnog e-maila (franji@sumfak.hr), sebe je osobno naveo kao potpisnika poruke, a čak se i njegov Zavod za šumarsku genetiku, dendrologiju i botaniku, nalazi ispred imena Sveučilišta u Zagrebu i Šumarskog fakulteta.

S poštovanjem,

Dekan

Prof. dr. sc. Vladimir Jambreko

Original Edition 1952
Reprint Edition 1976

Printed and Published by
KRIEGER PUBLISHING COMPANY
KRIEGER DRIVE
MALABAR, FLORIDA 32950

Copyright © 1952 by
LITTON EDUCATIONAL PUBLISHING INC.
Reprinted by Arrangement with Van Nostrand Reinhold Co.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any form or by any means, electronic or mechanical, including information storage and retrieval systems without permission in writing from the publisher.
No liability is assumed with respect to the use of the information contained here.
Printed in the United States of America.

Library of Congress Cataloging-In-Publication Data
Guenther, Ernest, 1895-
The essential oils.

Reprint of the ed. published by Van Nostrand Reinhold, New York.
Includes bibliographical references.

CONTENTS: v. 5. Individual essential oils of the plant families
Rosaceae, Myristicaceae, Zingiberaceae, Piperaceae, Anacardiaceae,
Santalaceae and Myoporaceae, Zygophyllaceae, Leguminosae, Hamamelidaceae,
Dipterocarpaceae, Anonaceae, Oleaceae, Amaryllidaceae, Rubiaceae,
Magnoliaceae, Caprifoliaceae, Violaceae, Resedaceae, Saxifragaceae,
Caryophyllaceae, Primulaceae, Tiliaceae, and Compositae.

1. Essences and essential oils. I. Title.

TP958.G772	661'.806	72-170359
ISBN 0-88275-073-9 (v.1)		
ISBN 0-88275-338-X (v.2)		
ISBN 0-88275-163-8 (v.3)		
ISBN 0-88275-074-7 (v.4)		
ISBN 0-88275-354-1 (v.5)		
ISBN 0-88275-092-5 (v.6)		
ISBN 0-89464-773-3 (set)		

According to Holland, Johnson and Sorrels,⁸ freshly distilled oil of *Solidago lora* has the following composition:

	<i>Per Cent</i>
Terpenes (chiefly <i>d</i> -Limonene).....	15
Methyl Chavicol.....	75
<i>l</i> -Borneol.....	3
Esters (calculated as Bornyl Acetate).....	3
Volatile Fatty Acids.....	Traces
	—
	96

Use.—At the time of this writing, oil of sweet goldenrod is not yet produced on a commercial scale. Because of its aromatic, licorice-like flavor the oil could be used perhaps in chewing gums and candies. Holland, Johnson and Sorrels suggest insecticides and deodorants as another possible outlet for this oil.

HELICHRYSUM

-467

OIL OF *HELICHRYSUM ANGUSTIFOLIUM* DC.

Helichrysum angustifolium DC. (*H. italicum* G. Don), fam. *Compositae*—the common "Everlasting"—grows wild in the southern part of Europe, particularly in areas bordering the Mediterranean—e.g., the Dalmatian islands, the Italian Riviera (near Portofino), and the French Riviera Estérel Mountains). On distillation, the flowering plants yield an essential oil of peculiar, aromatic odor, reminiscent of rose and chamomile (cf. the following monograph on "*Oil of Helichrysum stoechas*").

The principal producing regions for the essential oil are the islands of Cherso and Lussino in Dalmatia. For the production of the oil, the flowering tops, including the leaves, of wild growing plants are cut with sickles, and distilled as soon as possible. If kept longer than 24 hr., the plant material will start to fade and to ferment, and the oil will be of poor quality. Production of helichrysum oil in Dalmatia was started on the island of Cherso, in 1908. Only small quantities of oil are produced annually.

Physicochemical Properties.—An oil distilled in San Marino di Cherso, under the author's supervision, had these properties:

⁸ "Essential Oil Production in Texas. II. Sweet Goldenrod," *Texas Eng. Expt. Sta., Bull.* No. 107, September (1948).

Original Edition 1952
Reprint Edition 1976

Printed and Published by
KRIEGER PUBLISHING COMPANY
KRIEGER DRIVE
MALABAR, FLORIDA 32950

Copyright © 1952 by
LITTON EDUCATIONAL PUBLISHING INC.
Reprinted by Arrangement with Van Nostrand Reinhold Co.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any form or by any means, electronic or mechanical, including information storage and retrieval systems without permission in writing from the publisher.
No liability is assumed with respect to the use of the information contained herein.
Printed in the United States of America.

Library of Congress Cataloging-In-Publication Data

Guenther, Ernest, 1895-
The essential oils.

Reprint of the ed. published by Van Nostrand Reinhold, New York.
Includes bibliographical references.

CONTENTS: v. 6. Individual essential oils of the plant families
Ericaceae, Betulaceae, Valerianaceae, Verbenaceae, Cistaceae,
Cruciferae, Liliaceae, Iridaceae, Araceae, Palmae, Cyperaceae,
Moraceae, Aristolochiaceae, Chenopodiaceae, Ranunculaceae,
Euphorbiaceae, Malvaceae, Usnaceae, Podocarpaceae, Pinaceae,
Taxodiaceae, and Cupressaceae

I. Essences and essential oils. I. Title.

TP958.G772 661'.806 72-170359
ISBN 0-88275-073-9 (v.1)
ISBN 0-88275-338-X (v.2)
ISBN 0-88275-163-8 (v.3)
ISBN 0-88275-074-7 (v.4)
ISBN 0-88275-354-1 (v.5)
ISBN 0-88275-092-5 (v.6)
ISBN 0-89464-773-3 (set)

OIL OF JUNIPER BERRIES

Essence de Genièvre *Aceite Esencial Bayas de Enebro*
Wacholderbeeröl *Oleum Juniperi*

Botany, Habitat, and Range.—*Juniperus communis* L. (fam. *Cupressaceae*), the common juniper, is a shrub or tree attaining a height of 3 m. or more, and a trunk diameter of 25 to 30 cm. It grows wild in many parts of Europe and Asia, ranging as far east as the western Himalaya Mountains and northeastern Asia. In North America, the bush or tree occurs south to Pennsylvania, and west to Illinois, New Mexico, and northern California. *Juniperus communis* L. is a very variable species with several geographical varieties and some garden forms; the typical upright form (var. *erecta* Pursh) is common in Europe, and occasionally found in the northeastern parts of North America.¹ The most common North American variety, however, is *Juniperus communis* var. *depressa* Pursh, a low shrub rarely exceeding 1.5 m. in height. The "berries"² of the latter variety are inferior to those of the variety *erecta*, having a turpentine-like odor and taste. Nevertheless, since the medicinal properties of both varieties appear to be equal, berries of the variety *depressa* were accepted as official in the National Formulary, during World War II, when supplies of berries from var. *erecta* could not be shipped from Europe.

In general, the var. *erecta* grows in scattered stands, or together with other bushes. It thrives on sunny heaths and clearings in pine forests and mountain slopes exposed to the warm sun. Occasionally the trees form almost impenetrable patches, covering as many as 70 hectares.

Juniperus communis L. is a dioecious plant, with the male reproductive organs on one individual, the female on another. The same tree bears green (unripe) one-year-old berries, and blue (ripe) two-year-old berries. The berries contain from 0.5 to 2.0 per cent of essential oil, which can be isolated by steam distillation. Ripe (blue) berries yield more essential oil than unripe (green) ones. The quality and yield of the oil depend greatly upon the geographical origin of the berries.

Collection of the Berries.—Juniper berries are collected in a simple way. Harvesters carefully beat the branches of the bush with sticks, until the ripe (two-year-old) berries drop into baskets, or upon sheets placed beneath the bush. Green (one-year-old) berries remain on the branches and

¹ A. Rehder, "Manual of Cultivated Trees and Shrubs Hardy in North America," New York, The Macmillan Company (1949), 62.

² They are not berries in the botanical sense.

may be collected the following year. In the late afternoon, the harvested material is transported to the nearest village, where the berries are sifted, winnowed, and spread out in a thin layer on floors for drying in the sun or under a shed. Care must be taken to prevent fermentation, which easily takes place if the fresh berries are kept in sacks. Any berries damaged by fermentation are sold at a discount, because they possess an inferior flavor and poor appearance.

Quality, Producing Regions and Export of the Berries.—The appearance, flavor, and essential oil content of the berries depend a great deal upon their geographical origin, and upon local conditions—among them climate, soil, altitude, and exposure to the sun. Trees growing at elevated altitudes and in warm sunny places produce the best berries. Those from Italy have always been considered of best quality; Hungarian berries follow next.

(a) *Italian Berries.*—Italy is by far the largest producer of juniper berries. The berries are large, deep blue, rich in essential oil, and of excellent flavor. Harvest usually takes place from August 20 to September 10. Total production per year varies greatly depending upon the demand; in normal years it averages 3,500 to 4,000 metric tons.³ Prior to World War II, the bulk of this quantity went to Germany.

The producing regions are in the Apennines, particularly in Tuscany, with Florence as center. The tree grows especially well at altitudes ranging from 600 to 1,200 m., on the warm hillsides and mountain slopes of the famed "Chianti Region," near the villages of San Donato, Pocchi Ponzi, and Castellina. Another section in Italy, which produces, however, a somewhat inferior quality of berries, embraces the eastern part of Venezia, and Istria (now partly Yugoslavian territory). The juniper trees here grow at altitudes from 200 to 700 m. These berries exhibit a somewhat reddish tint, and are not as blue as those from the Apennines.

The Italian berries are usually offered in four grades:

1. Large, hand-picked berries, sold to the trade in cellophane-wrapped, 1-lb. lots, and retailed through groceries to households for cooking and home use.
2. The next smaller size, graded in machines. Sold in sacks for general kitchen use, particularly for the making of preserves.
3. Also machine-graded, these serve for various industrial purposes, for the flavoring of sauces, making of preserves, and for distillation of alcoholic beverages. Their price averages one-half of that of the No. 1 berries. Occasionally this grade of berry is sold in powdered form.
4. The smallest berries, machine-graded, used primarily for the distilla-

³ *Ber. Schimmel & Co. (1939)*, 88.

JUNI PERIS
COMMUNI.
370

pare very well with those from Tuscany. Their flavor is mild and rich, with none of the undesirable turpentine off-note so characteristic of low-grade berries.

(c) *Czechoslovakian Berries*.—Like Hungary, Czechoslovakia is potentially a very large producer of juniper berries. Actual production, however, fluctuates greatly from year to year, depending upon world markets and economic and political conditions. Most of the berries originate from the northern Carpathian Mountains (see above); they are relatively small and of low sugar content.

(d) *Yugoslavian Berries*.—The quality of Yugoslavian berries depends upon local conditions. Those from Istria and adjacent sections in Dalmatia, for example, resemble the Italian berries, but usually exhibit a reddish, rather than a dark-blue, tint. Much depends upon the altitude. In Istria and Dalmatia the juniper tree grows at altitudes ranging from 200 to 700 m.

(e) *Tyrolean Berries*.—Here again, geographical location and climate play an important role as regards appearance and aroma of the berries. Trees growing in the warm, sunny parts of the southern Tyrol produce much better berries than trees growing in the colder, rainy, and misty northern sections. The berries from the northern Tyrol often exhibit an odor and flavor reminiscent of the leaves of *Pinus mugo* Turra, the "Dwarf" or "Mountain" Pine, and other pinaceous trees. Nevertheless, substantial quantities of juniper berries are collected in the Tyrol (partly Austrian, partly Italian), but are used chiefly for the local distillation of "Steinhäger" (see above).

(f) *Berries from North-European Countries*.—Juniper berries from Germany, Scandinavia, Poland, and Russia usually are of such poor aroma, and contain so little essential oil, that they cannot be used for distillation.

(g) *North American Berries*.—During World War II the United States was completely cut off from the former sources of juniper berries in Europe, and many efforts were made to use North American berries (i.e., from var. *depressa* Pursh) for the distillation of the essential oil. Numerous experiments were made with berries from different regions (New England, Pennsylvania, the southeastern states, California, Mexico, etc.), but only in a few cases was it possible to obtain distillates, the odor and flavor of which approximated those of the imported berries. In most instances the essential oil of the domestic material had a disagreeable, turpentine-like off-note. Moreover, collection of the berries from wild-growing trees in the United States is far too costly to compete with production abroad. In order to establish a domestic juniper berry industry in the United States or Mexico, it would be necessary to import selected strains of *Juniperus communis* L., var. *erecta* Pursh from Italy, and to plant them experimentally under varied conditions of soil, climate and altitude. (The juniper tree was cultivated

tion from alcohol, melt at 165°-166° (Schimmel & Co.). The older literature (see above) refers to these crystals as "juniper camphor," "juniper stearoptene" or "juniper hydrate."

Use.—Juniper berry oil is used widely in essences for the flavoring of beverages and liqueurs, particularly of the gin and sloe gin type. Several European liquors, "Steinhäger" among them, owe their characteristic flavor chiefly to the presence of juniper berry oil.

The oil has been known for a long time as a diuretic. Because of its local irritating effect on inflamed organs, however, great care must be exercised in its dosage.

SUGGESTED ADDITIONAL LITERATURE

B. Augustin, "Die Ungarischen Wacholderbee --" *Riechstoff Ind.* 7 (1932), 170.

JUNIPERUS
OXYCEDRUS
381

App. - Herb. G. & C. Co.
Kew Gardens, London
W. 8
Tel. 4-185 / 1-5224 444 Ex. 5

OIL OF JUNIPERUS OXYCEDRUS L.

Juniperus oxycedrus L. (fam. Cupressaceae) is a common shrub or small tree growing wild in stony places and on barren hillsides of Mediterranean and Near East countries, from Spain and North Africa as far east as the Caucasus and Iran. In some sections it occurs at altitudes up to 3,000 ft. The numerous "berries"¹ are red-brown, much larger than those of *Juniperus communis* L., but of inferior odor and flavor. The odor recalls turpentine oil. The woody parts of the tree serve for the empyreumatic distillation of cade oil, which is produced chiefly in Spain (see below).

A. Berry Oil

According to Gildemeister and Hoffmann,² steam distillation of the berries of *Juniperus oxycedrus* L. yields from 1.3 to 1.5 per cent of an essential oil, with a specific gravity of 0.839 to 0.854 at 15°, and an optical rotation of -4° 40' to -8° 30'. The oil is not clearly soluble in alcohol.

Palazzo and Alinari³ reported that an oil derived from Istrian berries

¹ They are not berries in the botanical sense.

² "Die Ätherischen Öle," 3d Ed., Vol. II, 265.

³ *Atti congresso naz. chim. pura applicata* (1923), 314. *Ber. Schimmel & Co.* (1925), 42.

Original Edition 1949
Reprint Edition 1974

Printed and Published by
KRIEGER PUBLISHING COMPANY
KRIEGER DRIVE
MALABAR, FLORIDA 32950

Copyright © 1949 by
LITTON EDUCATIONAL PUBLISHING INC.
Reprinted by Arrangement with Van Nostrand Reinhold Co.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any form or by any means, electronic or mechanical, including information storage and retrieval systems without permission in writing from the publisher.
No liability is assumed with respect to the use of the information contained herein.
Printed in the United States of America.

Library of Congress Cataloging-In-Publication Data
Guenther, Ernest, 1895-
The essential oils.

Reprint of the ed. published by Van Nostrand Reinhold, New York.
Includes bibliographical references.

CONTENTS: v. 3. Individual essential oils of the plant families
Rutaceae and Labiatae.

1. Essences and essential oils. I. Title

TP958.G772	661'.806	72-170359
ISBN 0-88275-073-9 (v.1)		
ISBN 0-88275-338-X (v.2)		
ISBN 0-88275-163-8 (v.3)		
ISBN 0-88275-074-7 (v.4)		
ISBN 0-88275-354-1 (v.5)		
ISBN 0-88275-092-5 (v.6)		
ISBN 0-89464-773-3 (set)		

10 9 8

soaps and technical preparations, whereas the usually higher priced Dalmatian oil, with its finer, more delicate odor is preferred for the flavoring of all kinds of food products, meats, sausages, soups, table sauces, etc. The Dalmatian oil thus replaces the dried leaves as condiment. Selected lots of Tunisian and Spanish oils may be used for the same purpose.

SUGGESTED ADDITIONAL LITERATURE

- A. M. Burger, "Production of Rosmarin Oil in Dalmatia," *Riechstoff Ind.* 6 (1931), 169.
- A. Fernandez Costa, "Essential Oil of *Rosmarinus officinalis*," *Noticias farm. (Portugal)* 5 (1939), 317. *Chem. Abstracts* 33 (1939), 7487.
- M. G. Cancer, "Results of Distillation of Wild Plants from Calabria," *Boll. ufficiale staz. sper. ind. essenze deriv. agrumi* 14 (1939), 147. *Chem. Zentr.* II (1940), 2825.
- D. C. Grove, "Assay of Peppermint, Rosemary, and Sandalwood Oils," *J. Assocn. Official Agr. Chem.* 24 (1941), 465.
- J. Jud, "Investigations Concerning the Drying of *Labiatae*," *Ber. schweiz. botan. Ges.* 50 (1940), 19. *Chem. Abstracts* 35 (1941), 6736.
- L. Palfrey, "Catalytic Hydrogenation with Recording of Temperature and Pressure. Application to Natural Esters and Essences," *Bull. soc. chim.* 7 (1940), 439. *Chem. Abstracts* 36 (1942), 2840.
- Louis Girard, "Present Status of the Question of Concretes and Concrete Absolutes," *Ind. parfum.* 2 (1947), 183, 217, 257. *Chem. Abstracts* 41 (1947), 7671.
- Lucien Trabaud, "Le Romarin. Production Mondiale, Caractères de l'Essence," *Ind. Parfum.* 3 (1948), 139.

OIL OF SAGE

Essence de Sauge *Aceite Esencial de Salvia de Dalmacia* *Salbeiöl*
Oleum Salviae

Botany.—*Salvia officinalis* L. is a hardy perennial low shrub or subshrub with a quadrangular branching stem, carrying opposite, decussate leaves, characteristic for all members of the *Labiatae* family. The leaves of *Salvia officinalis* are of grayish-green color, occasionally tinged with red or purple. The flowers are blue; the fruits consist of black nutlets, borne in open cups, the dry postfloral calyx.

The highly aromatic leaves, after drying, are widely employed for the seasoning of poultry stuffings, ground meats, soups, sausages, and canned

foods. The volatile oil, to which the plant owes its flavor and aroma, may be obtained by steam distilling the leaves.

Of the several types of *Salvia officinalis*—which differ from one another chiefly in size and color of their flowers and in flavor—that growing wild in Dalmatia possesses the finest and most characteristic aroma. The occurrence of a wide range of varieties, botanically not well distinguished, has been one of the main difficulties encountered in attempts to grow in the

Courtesy of Bureau of Plant Industry, Soils & Agricultural Engineering, United States Department of Agriculture.

Salvia officinalis.

United States a type of *Salvia officinalis* containing a volatile oil the odor and flavor of which is identical with that of the imported Dalmatian sage. Climatic and soil conditions, as well as methods of harvesting, contribute to the difficulties of producing the desired type of plants in the Western Hemisphere. In fact, among numerous samples of domestic sage oils, the author found only a few which were fully equal in odor quality to oils imported from Dalmatia. *Salvia leucophylla*,¹ which grows wild in California, contains a good percentage of camphor and cineole, and has a strong odor indicative of these constituents. However, if the leaves of *Salvia leucophylla* are ground and allowed to stand for a period of time, the odor of cineole and camphor fades, leaving a residual note suggestive of Dalmatian sage.

Aside from the different varieties of *Salvia officinalis*, there are several

¹ After Index Kewensis identical with *Audibertia nivea* Benth.

other species of *Salvia*, the leaves of which have sometimes been used as adulterants of imported Dalmatian sage; for instance, Spanish sage (*Salvia lavandulaefolia* Vahl.) and Greek sage (*Salvia triloba* L.) with its broader, thicker, shorter and more woolly leaves. The odor of these perennials resembles rosemary and spike lavender, with a harsh camphoraceous "by-note."

The so-called Cyprus sage, which originates from the island of Cyprus in the eastern Mediterranean, may be a form of *Salvia officinalis*, but is of inferior quality.

DALMATIAN SAGE OIL

Habitat and Range.—*Salvia officinalis* L., the true Dalmatian sage, grows spontaneously in the form of low bushes and tufts on the bold, rocky, barren and sunny hillsides of the Dalmatian Islands and adjacent coast of the Adriatic Sea. Before World II part of this island world belonged to Italy, part to Yugoslavia. Important producing centers are the island of Cherso and the island of Veglia (known in Yugoslavia as Krk). In San Martino di Cherso alone about 2,000 kg. of sage oil were produced annually in the years preceding World War II.

Harvesting.—The plants attain a height of 2 ft. Cutting is a rather tedious and delicate task, as not all leaves are desirable. If not cut properly, the plant is likely to perish; hence, harvesting machines are not employed.

The Dubrovnik district produces the best type of aromatic sage plant. In that region harvesting starts early in June, as soon as the plants are large enough, and continues through the dry weather up to the beginning of September. Some shippers accept no sage leaves after the rains start. The harvesters, mostly women and children, collect the leaves by hand, like the tea pickers in Japan. Young plants that have not reached the flowering or seeding stage contain the largest amount of oil and the finest aroma. The leaves are placed on large canvas sheets, are thoroughly dried, and carefully stored in bags. The material is finally transported to Dubrovnik where some of the shippers have large warehouses. There the leaves are checked and assorted, to eliminate any foreign matter before the final packing for export. These precautions enable the exporters of Dubrovnik to ship the best quality of leaves.

In other districts of Dalmatia it is customary to cut the whole plants with small sickles and to dry them on the ground in the open. When dried, the tops are broken off, or the plants are stripped. This method, however, produces large amounts of stems and foreign matter, to which the U. S. Department of Agriculture objects.

Some of the collected plants are distilled locally for their essential oil, which in late years has increasingly replaced the leaves for the flavoring of packed food products. The bulk of the plant material is further dried, and the leaves are carefully removed and assorted into different grades for export.

Nine pounds of fresh leaves give about 2 lb. of dried leaves.

Distillation.—The production of sage oil is of comparatively recent date. Before 1914 not more than 300 to 500 kg. of sage oil per year were distilled

Courtesy of Fritzsche Brothers, Inc., New York

An essential oil distillery in San Martino di Cherso, Dalmatia.

in San Martino di Cherso; most of this went to Germany and only very little directly to the United States. At that time sage oil was produced on an almost experimental basis by some of the larger progressive distillers. The intention then was to seek new oils, aside from the well-established rosemary oil. During World War I the main distillery in San Martino di Cherso was taken over by the Austro-Hungarian government and the oil produced there (about 1,600 kg.) was used in the war. After the war, particularly during 1921 and 1922, the market showed a greater interest in Dalmatian sage oil, essential oil houses in the United States purchasing about 1,500 kg. During 1927-1928 the United States began to buy this oil; exports from Dalmatia to the United States amounted to about 5,000 kg., whereas the demand from Germany during the same period

Since oil of sage requires careful distillation, it is produced exclusively in well-equipped plants, and only a small quantity is

stills. Distillation of the dried plant material is carried out with live steam, a charge requiring about 1 hr.

Yield of Oil.—At the beginning of the harvest the yield of oil runs as high as 2.0 per cent, but it decreases toward the end of the harvest to about 0.7 per cent, the average yield being 1.4 per cent.

Three samples of official sage, when distilled by the Clevenger method, yielded 1.2, 1.1, and 1.3 per cent of volatile oil, according to a report of the American Pharmaceutical Association Laboratories.²

Youngken and Vander Wyk³ obtained oil yields of 1.75, 1.50, and 1.64 per cent from three samples of commercial *Salvia officinalis* leaves, when using the Clevenger method with an oil trap. Greek sage leaves (*Salvia triloba*) yielded 2.37 per cent oil.

Clevenger⁴ reported yields of 1.2 to 2.3 cc. of oil per 100 g. of Dalmatian sage leaves (*Salvia officinalis*), whereas Greek sage leaves (*Salvia triloba*) yielded 2.1 to 2.6 cc. of oil per 100 g. of leaves.

Physicochemical Properties.—Genuine Dalmatian sage oil has a strongly aromatic, somewhat spicy, odor and flavor. The quality of Dalmatian sage oil is determined mainly by its thujone content, a high percentage of thujone indicating a good quality. By evaluating the oil according to thujone content, the trade distinguishes between two types of Dalmatian sage oil, viz., the so-called "high test oils" and the "low test oils."

Genuine Dalmatian sage oils imported by Fritzsche Brothers, Inc., and analyzed in their New York laboratories had properties which varied within these limits:

	A. "High Test Oils"	B. "Low Test Oils"
Specific Gravity at 15°/15°	0.915 to 0.923	0.921 to 0.927
Optical Rotation	+8° 10' to +28° 56'	+4° 0' to +11° 42'
Refractive Index at 20°	1.4571 to 1.4639	1.4647 to 1.4680
Ester Content, Calculated as Bornyl Acetate	1.6 to 4%, in one case 6.2%	2.2 to 4.9%
Total Alcohol Content, Calculated as Borneol	6.9 to 16.0%	11.6 to 15.0%
Ketone Content, Calculated as Thujone (Hydroxylamine Hydrochloride Method)	41.6 to 61.2%	22.0 to 39.7%
Solubility	Clear to turbid in 3.5 to 8.5 vol. and more of 70% alcohol. Occa- sional oils not clearly soluble in 10 vol. of 70% alcohol	Clear to turbid in 7.5 to 10 vol. of 70% alcohol

² Bull. Natl. Formulary Comm. 8 (1939), 93.

³ Ibid. 7 (1939), 273.

⁴ J. Assocn. Off. Agr. Chem. 22 (1939), No. 3, 683.

OIL OF *Satureia montana* L.

Origin, Habitat, and Range.—*Satureia montana* L., our "winter or, as the French call it, "poivre d'âne," grows wild on sunny and arid hillsides of Southern France, especially in the Alpes-montagnes. It is a hardy, shrub-like perennial attaining a height of 8 to 10 dm. with small, yellowish or slightly purple flowers growing alone on the ends of the branches. The leaves are tough, linear, the stalks woody at the base, and the seeds brown and finely shagreened. The plant seeds itself.

The herb is collected during the flowering season and, for the herbalist trade, dried in sheds. For distilling it is preferable to use the fresh or, still better, the clover-dried material. *Satureia montana* is seldom cultivated, mostly wild growing herb being gathered. Plantings may be started from seed or root divisions.

Distillation.—The herb is distilled like *Satureia hortensis*, the yield from fresh flowering *Satureia montana* ranging from 0.15 to 0.23 per cent.

Physicochemical Properties and Chemical Composition.—Gildemeister and Hoffmann¹ indicated these properties for oil of *Satureia montana*:

Specific Gravity at 15°/15°.....	0.908 to 0.939
Optical Rotation.....	−1° 42' to −4° 48'
Phenol Content.....	27.0 to 65.0%
Solubility.....	Soluble in 1.5 parts of 80% alcohol

According to Paulet,² distillation of mountain savory yields 0.1–0.2 per cent of oil. The same author reported the following properties:

Specific Gravity at 15°.....	0.924
Optical Rotation.....	−2° 48'
Refractive Index at 20°.....	1.4918
Ester Content, Calculated as Bornyl	
Acetate.....	2.9%
Carvacrol Content.....	32%
Solubility.....	Soluble in 2.1 vol. of 80% alcohol

The chemistry of *Satureia montana* oil is similar to that of *Satureia hortensis* oil. Haller,³ and later Leone and Angelescu⁴ identified the following compounds in oil of *Satureia montana*:

¹ "Die Ätherischen Öle," 3d Ed., Vol. III, 723.

² *Parfumerie moderne* 19 (1926), 311. *Chem. Abstracts* 21 (1927), 965.

³ *Compt. rend.* 54 (1882), 132.

⁴ *Gazz. chim. ital.* 51, II (1921), 386.

DIE
ÄTHERISCHEN ÖLE

VON

E. GILDEMEISTER UND FR. HOFFMANN.

DRITTE AUFLAGE

VON

E. GILDEMEISTER.

BEARBEITET IM AUFTRAGE DER

SCHIMMEL & CO. AKTIENGESELLSCHAFT, MILTITZ BEI LEIPZIG.

DRITTER BAND.

MIT SECHS KARTEN UND ZAHLREICHEN SCHWARZEN
UND BUNTEN ABBILDUNGEN.

VERLAG DER SCHIMMEL & CO. AKTIENGESELLSCHAFT
MILTITZ BEI LEIPZIG.

(FÜR DEN BUCHHANDEL: L. STAACKMANN, LEIPZIG)

1931.

zeigte bei einer Verdünnung von 0,4 g in 100 ccm Alkohol ein charakteristisches Ultraviolett-Absorptionsspektrum. Verschiedene Farbreaktionen ließen das Vorhandensein von phenolischen Ketonen vermuten. Ferner schienen Kohlenwasserstoffe der Formel $C_{10}H_{14}$ in größerer Menge vorhanden zu sein. Die Endemannsche Reaktion auf Phenole war positiv¹⁾.

1063. Öl von *Vitex trifolia*.

Die Blätter von *Vitex trifolia* L. werden in Indien zu Bädern benutzt und als Heilmittel gegen verschiedene Krankheiten angewandt. Ein ätherisches Öl aus ihnen ist zuerst im botanischen Garten zu Buitenzorg²⁾ dargestellt worden. $d_{15^{\circ}}$ 0,884; α_D $-39,75^{\circ}$. Cineol wurde durch die Jodol-Cineolreaktion nachgewiesen. Im Destillationswasser war Methylalkohol enthalten.

Durch Destillation der Blätter und Zweige des in Japan gewachsenen Strauches erhielt Y. Shinosaki³⁾ ein braunes, eigenartig riechendes Öl. Drei Proben des Öls hatten folgende Konstanten: $d_{15^{\circ}}$ 0,8908 bis 0,9141, $\alpha_{D20^{\circ}}$ $-39^{\circ}6'$ bis $-47^{\circ}20'$, $n_{D20^{\circ}}$ 1,4707 bis 1,5010, S. Z. 0 bis 1,75, V. Z. 23,38 bis 38,70, V. Z. nach Actlg. 40,14 bis 53,34. Die Hauptbestandteile des Öls waren 1- α -Pinen, das kein festes Nitrosochlorid gab, Camphen (Prozentgehalt zusammen mit Pinen 55%), Terpinylacetat (10%; Sdp. 84 bis 86° [15 mm]; $d_{15^{\circ}}$ 0,9629; $n_{D20^{\circ}}$ 1,4670), ein Diterpenalkohol $C_{20}H_{32}O$ oder $C_{20}H_{34}O$ (20%, Sdp. 165 bis 167° [4 mm]; $d_{15^{\circ}}$ 0,9760; $\alpha_{D20^{\circ}}$ (+ oder -?) $46^{\circ}39'$; $n_{D20^{\circ}}$ 1,5143; V. Z. nach Actlg. 42,02).

1064. Öl von *Vitex agnus-castus*.

Die Blätter des im Altertum von den Griechen als Aphrodisiacum benutzten Keuschlamm- oder Abrahamsstrauchs (Mönchspfeffers), *Vitex agnus-castus* L., sind von Schimmel & Co.⁴⁾ destilliert worden. Sie erhielten 0,48% ätherisches Öl von

¹⁾ Nähere Angaben fehlen im Referat.

²⁾ Bericht von Schimmel & Co. Oktober 1894, 74. — Verslag 's Lands Plantentuin te Buitenzorg 1895, 39.

³⁾ Journ. chem. Ind. of Japan 24 (1921), 191. Nach Journ. Soc. chem. Ind. 40 (1921), A. 411.

⁴⁾ Bericht von Schimmel & Co. April 1905, 125.

1066. Rosmarinöl.

Oleum Rosmarini vel *Rorismarini*. — *Essence de Romarin*. — *Oil of Rosemary*.

Herkunft. Der Rosmarinstrauch, *Rosmarinus officinalis* L., ist in den Mittelmeerländern verbreitet.

Auf Grund des im Kew Herbarium vorhandenen Materials unterscheidet W. B. Turrill¹⁾ folgende Arten der Gattung *Rosmarinus*: 1. *Rosmarinus officinalis* L., mit den Unterarten var. *genuina* Turrill (im ganzen Mittelmeergebiet, in der Schweiz, auf den Kanarischen Inseln, den Azoren und Madeira verbreitet), forma *erectus* Pasq. (Vorkommen wie vorher), forma *humilis* Ten. und forma *albiflorus* Bég. (Vorkommen in Italien und wahrscheinlich auch anderswo), var. *rigidus* Car et Saint Lag. (Vorkommen in Südfrankreich, Italien, Spanien), var. *angustifolius* Guss. (Vorkommen in Südfrankreich, Italien, Corsica), var. *latifolius* Bég. (Südfrankreich, Italien), var. *pubescens* Pamp. (Tripolis), forma *roseus* Pamp. (Tripolis); 2. *Rosmarinus laxiflorus* de Noé (Vorkommen in Algerien und Spanien); 3. *Rosmarinus lavandulaceus* de Noé (Vorkommen in Algerien); 4. *Rosmarinus Tournefortii* de Noé (Vorkommen in Algerien). Nach Hilton-Simpson ist der arabische Name dieser Pflanze *Khilil*.

Die Existenz verschiedener Unterarten des Rosmarinstrauches ist vielleicht ein Grund der wechselnden Drehungsrichtung von Rosmarinöl, wofür, wie unter „Eigenschaften“ dargetan ist, verschiedene andere Ursachen, wie jahreszeitliche Einflüsse oder Bodenbeschaffenheit verantwortlich gemacht werden. Es liegt nahe, anzunehmen, daß dabei in erster Linie auch botanische Unterschiede mitsprechen, indem bestimmte Rosmarinvarietäten rechtsdrehende, andre dagegen linksdrehende Öle liefern. Die Frage ist wichtig genug, um einmal von diesem Gesichtspunkt aus studiert zu werden.

Gewinnung. Man unterscheidet im Handel hauptsächlich drei Sorten Rosmarinöl, das italienische, das französische und das spanische.

Das italienische oder richtiger dalmatische Rosmarinöl wird auf den an der dalmatischen Küste gelegenen Inseln Lissa, Lesina (auf serbisch-kroatisch Hvar), Solta und Torcola, auf denen der Rosmarin wild wächst und große Strecken Landes bedeckt, gewonnen²⁾. Wenn es notwendig ist, wird

¹⁾ Kew Bull. 1920, 105.

²⁾ Vgl. auch C. O. Cech, Dingers Polytechn. Journal 229 (1878), 466 und Bericht von Schimmel & Co. Oktober 1896, 69; April 1903, 70.

der Bestand dort durch Anpflanzungen erhalten oder vermehrt.

Das meiste Öl wird auf Lesina hergestellt; in zweiter Linie kommt Lissa in Betracht. Die „Rosmarinwälder“ sind Eigentum der Gemeinden, von denen die Berechtigung zur Ölgewinnung an den Meistbietenden versteigert wird. Die Benutzung der Wälder ist durch gesetzliche Bestimmungen geregelt, und zwar so, daß nur alle 3 Jahre eine vollständige Ausnutzung stattfinden darf; in den beiden folgenden Jahren ist eine teilweise Schonzeit, in der nur wenig Öl destilliert wird. Das Kraut (Zweige und Blätter) wird im Juni geschnitten, also wenn die von Februar bis April dauernde Blüte längst vorüber ist. Nachdem die Zweige 14 Tage bis 4 Wochen lang an der Sonne getrocknet worden sind, werden die Blätter abgestreift oder gedroschen. Der Rosmarinstrauch wächst auf Lesina nur auf der westlichen Hälfte der Insel, östlich von Gelsa kommt er in größeren Mengen nicht vor. Den Mittelpunkt für die Gewinnung des Rosmarinöls und seinen Handel auf dieser Insel bilden die Orte Brusje und Grabje, wo sich die Destillateure zu Genossenschaften zusammengeschlossen haben. Die Leute von Brusje gehen gelegentlich mit ihren Blasen nach Solta, um dort zu destillieren, während die Einwohner von Grabje zu diesem Zweck die Halbinsel Pellegrino (Westspitze von Lesina) und die Insel Torcola aufsuchen. Die ältere Art der Destillation geschieht in Branntweinblasen über freiem Feuer. Diese Blasen haben den Vorzug, daß sie überall dort, wo Rosmarin wächst, aufgestellt werden können, daß also das Material nicht über weitere Strecken zur Destillationsstelle hingeschafft werden muß, was bei dem Fehlen von fahrbaren Wegen auf den Dalmatiner Inseln sehr in Betracht kommt.

Jetzt gibt es sowohl in Brusje wie in Grabje moderne Dampfdestillierapparate (siehe buntes Bild), die mit Hilfe eines feststehenden Dampfkessels betrieben werden. Sie arbeiten zweckentsprechender als die beweglichen Blasen und gewähren eine um 30 % höhere Ölausbeute. Diese beträgt bei einer Füllung von 120 bis 130 kg Blättern 1,5 bis 2,5 kg Öl, also 1,2 bis 2 %¹⁾. Schimmel & Co.¹⁾ erhielten aus Dalmatiner Rosmarinblättern 1,4 bis 1,7 %.

¹⁾ E. Gildemeister u. K. Stephan, Arch. der Pharm. 235 (1897), 586.

Auf Lissa findet die Haupternte in vierjährigen Zeiträumen statt. Destilliert wird hier nur über freiem Feuer. Von dem Hafen Cittavecchia auf Lesina wurde vor dem Weltkriege das Öl in Blechkannen nach Triest verschifft und kam von hier, häufig mit Terpentinöl verfälscht, in den Welthandel.

Über die Größe der Produktion des dalmatischen Rosmarinöls gibt es keine Statistik. Nach Erkundigungen, die an Ort und Stelle eingezogen wurden, sollen in den Jahren, in denen der volle Ertrag geerntet wird, 20000 kg Öl erzeugt werden. Diese Schätzung stimmt mit einer früheren Angabe F. A. Flückigers überein¹⁾. Im Jahre 1901 sollen etwa 12000 kg²⁾, 1903 17000 kg³⁾ Öl dargestellt worden sein.

Als nach dem Kriege Dalmatien an Jugoslawien gefallen war, beschloß die neue Regierung, die Industrie weiter zu fördern. Wie H. H. Zander⁴⁾ berichtet, scheint man bereits einige Erfolge erzielt zu haben. So sollen 1927 auf der Insel Lesina allein 19000 kg Rosmarinöl destilliert worden sein, während, wie erwähnt, in der Vorkriegszeit die dalmatische Gesamtproduktion etwa 20000 kg im Jahre betrug. Die Zahl der Genossenschaften auf Lesina hat sich von zwei auf sechs erhöht. Mit Hilfe der Regierung will man für diese Genossenschaften eine Zentralstelle in Lesina errichten. Über die jugoslawische Ausfuhr von Rosmarinöl bestehen folgende Zahlen, die im Vergleich zu den Produktionsangaben ziemlich klein erscheinen.

Ausfuhr von Rosmarinöl aus Jugoslawien:

1921	11845 kg	15000 RM.	1924	—	—
1922	12195 "	21000 "	1925	6405 kg	19000 RM.
1923	2376 "	3000 "	1926	5908 "	14000 "

Als feiner im Geruch gilt das französische Rosmarinöl, über dessen Vorkommen und Gewinnung im südöstlichen Frankreich H. Blin⁵⁾ ausführliche Mitteilungen macht.

Rosmarin wächst massenhaft auf kalkhaltigen Böden in Roussillon, der Provence und Languedoc. Ferner kommt er im

¹⁾ Ebenda 222 (1884), 476.

²⁾ Chemist and Druggist 61 (1902), 220.

³⁾ Bericht von Schimmel & Co. Oktober 1904, 82.

⁴⁾ Chem. Industrie 51 (1928), 55.

⁵⁾ Parfum. moderne 10 (1917), 24, 44.

Gebirge vor, in den südöstlichen Pyrenäen, Basses-Alpes, le Gard, la Drôme, le Var, den Seealpen, le Vaucluse, Mont Ventoux, Montagne de Lure, le Lubéron, der Dauphiné und den Cevennen. Der gegen Kälte sehr empfindliche Rosmarin gedeiht am besten auf trockenem, durchlässigem, sonnig gelegenen Gelände. Er wird durch Samen, Stecklinge, Absenker oder Ausläufer, und zwar im Herbst vermehrt. Die Aussaat geschieht im März und April, nach zwei oder drei Jahren kann geerntet werden; sobald die Blüten aufgegangen und bevor sie verdorrt sind, ist die Pflanze reif zur Destillation. Sie trägt vom Anfang Juni bis im September Blüten.

Alle Teile des Rosmarins werden destilliert, nur die holzigen Stengel nicht; die Blätter liefern das beste Öl. Im Gebirge destilliert man an Ort und Stelle in transportablen Blasen, die in der Nähe eines Bachs aufgestellt werden. Dort, wo die Wegeverhältnisse es erlauben, wird das Material aus der Umgebung vereinigt und in größeren Destillationsbetrieben verarbeitet.

Die kleinen Destillateure im Gebirge verwenden sehr veraltete Blasen. In den östlichen Pyrenäen findet man in den besser ausgestatteten Destillationsbetrieben kupferne, 1200 bis 1500 kg fassende Blasen. Sie sind sowohl für die Destillation mit Wasser als auch für die mit Wasserdampf eingerichtet. Bei der Destillation mit Wasser wird dieses bis zu einer Höhe von etwa 30 cm eingefüllt, worauf ungefähr 3 Stunden destilliert werden muß. Die Dampfdestillation dauert nur etwa 1½ Stunde; die Entleerung geschieht, indem das ausdestillierte Material samt Siebboden aus der Blase herausgenommen wird. Man läßt das ausdestillierte Kraut an der Sonne trocknen und verwendet es dann als Heizmaterial.

Die kleinen Erzeuger in Roussillon gewinnen aus etwa 1000 kg Kraut 1250 g Öl, was einer Ausbeute von 0,125% entspricht. Mit Hilfe von modernen Apparaten erzielt man etwa 0,38 bis 0,5% Ausbeute. Schimmel & Co.¹⁾ erhielten bei der Destillation aus trockenem, französischen Rosmarinblättern 2%, aus Blüten 1,4% Öl. Welche Ölmengen jährlich in Frankreich hergestellt werden, ist nicht bekannt.

¹⁾ Bericht von Schimmel & Co. Oktober 1893, Tabelle im Anhang S. 34.

Das spanische Rosmarinöl wird in großen Mengen in den Gebirgen der Provinzen Granada, Jaén, Malaga, Albacete, Murcia und im Küstendistrikt der Provinz Sevilla hergestellt. Die in den Bergregionen verbreiteten Tomillares¹⁾ sind zum Teil Rosmarinheiden, die oft nur aus *Rosmarinus officinalis* (Romero), oft aber aus diesem mit verschiedenen andern Labiaten, besonders dem Spiklavendel, *Lavandula spica* DC. und *Salvia lavandulifolia* Vahl bestehen²⁾. Sie werden manchmal mitdestilliert, woraus sich wohl zum Teil die sehr wechselnde Beschaffenheit des spanischen Rosmarinöls erklärt. Die Destillation geschieht fast das ganze Jahr hindurch, in der Hauptsache von April bis Oktober. Sie wird in den im Artikel „Thymianöl“ abgebildeten Blasen, die mit freiem Feuer geheizt werden, ausgeführt; als Brennstoff dient das ausdestillierte und getrocknete Pflanzenmaterial. Es wird frisches wie getrocknetes Kraut verarbeitet.

Die Ausbeute an Öl, die je nach den Umständen recht verschieden sein kann, beträgt rund 0,75 %³⁾.

Die Eigenschaften der Öle wechseln nicht nur mit Bodenbeschaffenheit und Klima der einzelnen Gegenden, sondern auch im Verlauf der Destillationskampagne am selben Platz. Größer sind die Unterschiede der Öle der verschiedenen Provinzen. So sind die aus Murcia und Albacete links- und die aus Granada und Jaén rechtsdrehend (siehe unter „Eigenschaften“⁴⁾). Die in Granada hergestellten Rosmarinöle sind wegen ihres feinen Geruchs besonders beliebt.

Die Gesamtproduktion an spanischem Rosmarinöl, die vor 15 bis 20 Jahren auf 25000 kg geschätzt wurde, beläuft sich gegenwärtig auf rund 150000 kg, wovon nur 20000 bis 30000 kg auf die Provinzen Granada und Jaén entfallen⁵⁾.

¹⁾ Unter Tomillares versteht man Felsenheiden mit vorherrschend verholzten Labiaten. M. Rikli, Botanische Reisetudien von der spanischen Mittelmeerküste. Zürich 1907, S. 34.

²⁾ M. Willkomm, Grundzüge der Pflanzenverbreitung auf der iberischen Halbinsel. Leipzig 1896, S. 156, 160 usw.

³⁾ E. S. Günther, Spanish essential oils. Americ. Perfumer 24 (1929), 292.

⁴⁾ Von den spanischen Rosmarinölen entsprechen nur die aus Jaén und Granada der U. S. Pharmacopœia X (1926), während nach dem Deutschen Arzneibuch VI (1926) auch die linksdrehenden Öle zulässig sind.

wurden nachgewiesen: ein Aldehyd vom Smp. 60 bis 62° (Semicarbazon, Smp. 225°), 0,23 % Thymol (Phenylurethan, Smp. 105 bis 106°), 30 % Geraniol (Diphenylurethan, Smp. 82,5 bis 83°; α -Naphthylurethan, Smp. 47 bis 47,5°), 7 % Nerol (Tetrabromid, Smp. 118 bis 119°), ein Terpen (Limonen?) und ein monocyclisches Sesquiterpen.

1086. Taubnesselöl.

Aus dem trocknen Kraut von *Lamium album* L. erhielt H. Haensel¹⁾ 0,537 % eines dunkel gefärbten, in der Kälte kristallinische Teilchen absondernden Öls.

Schimmel & Co.²⁾ gewannen bei der Wasserdampfdestillation aus getrocknetem, blühendem Kraut 0,0045 % eines dunkelbraunen, zähflüssigen Öls, das von J. Klug³⁾ untersucht wurde. Es hatte einen eigenartigen, an frisch ausgekochtes Bienenwachs erinnernden Geruch und folgende Konstanten: Erstp. etwa +15°, V. Z. 31,7, Phenolgehalt 4,4 %.

1087. Öl von *Leonurus sibiricus*.

Frische Blätter von *Leonurus sibiricus* gaben bei der Destillation, wie Th. Peckolt⁴⁾ berichtet, 0,00063 % Stearopten von unangenehmem Geruch, und die Kelche 0,0036 % dünnflüssiges, stark aromatisch und muffig riechendes Öl von brennendem Geschmack. Die Blüten lieferten kein ätherisches Öl.

1088. Salbeiöl, Dalmatiner.

Oleum Salviae. — Essence de Sauge. — Oil of Sage.

Herkunft. Die zur Familie der *Labiatae* gehörige, halbstrauchartige Salbei, *Salvia officinalis* L., ist in den nördlichen Mittelmeerlandern einheimisch und wird in vielen Ländern mit gemäßigtem Klima als Gartenpflanze und für arzneiliche Zwecke kultiviert⁵⁾

Das Kraut der wildwachsenden Pflanze wird zu Ausfuhrzwecken Dalmatien und auf den Inseln des Adriatischen Meeres gesammelt. *Salvia*

¹⁾ Apotheker-Ztg. 26 (1911), 388.

²⁾ Bericht von Schimmel & Co. 1927, 97.

³⁾ Über die Sekretdrüsen bei den Labiaten und Compositen. I. Dissertat. Frankfurt a. M. 1926.

⁴⁾ Berichte d. deutsch. pharm. Ges. 14 (1904), 394.

⁵⁾ Über den Einfluß der Standweite der Pflanzen auf die Ausbeute des Krautes usw. s. O. Dafert u. J. Maurer, Zeitschr. f. d. landwirtsch. V. wesen in Deutschösterreich 1923, S. 101; Bericht von Schimmel & Co.

officinalis ist weit verbreitet in Kroatien, Dalmatien, auf den Inseln Veglia und Cherso sowie am Golf von Quarnero im Gebirge und auf hügeligem Gelände. Die Pflanze, die Kalkformationen zu bevorzugen scheint, ist auf einigen Hügeln in der Nähe von Fiume fast das einzig wachsende Kraut.

Die beste Salbei wächst in der Nähe von Malinska auf der Insel Veglia, wo die Umgebung als Salbeigebiet bekannt ist. Man sammelt die Pflanze, bevor sie aufgeblüht ist; sie wird abgeschnitten und nicht mit der Wurzel ausgezogen, wie dies in andern Gegenden üblich ist. Obgleich nahe bei Fiume Salbei massenhaft vorkommt, wird sie dort nicht im großen gesammelt, mit Ausnahme von den Inseln Cherso und Veglia. Während der Blüte wird sie fleißig von Bienen besucht, und echter Salbeihonig erzielt hohe Preise infolge seines Wohlgeschmacks.

Die Ernte geschieht von Mai bis September, aber die im Hochsommer gesammelte Salbei ist die beste. Die einzige Behandlung, der die Blätter unterworfen werden, ist das Trocknen. Dies darf nicht an der Sonne geschehen, sondern muß in Hütten stattfinden. Von den trocknen Blättern werden die Haare durch Sieben entfernt. 9 Pfund frische Blätter liefern 2 Pfund trocknes Kraut. Nach dem Trocknen werden die Blätter ausgesucht, in Ballen zu 100 bis 300 kg gepreßt und mit eisernen Bändern zusammengebunden¹⁾.

Gewinnung. Die Destillation geschieht entweder an Ort und Stelle, oder die Fabriken ätherischer Öle beziehen zur Verarbeitung das getrocknete Salbeikraut. Die Ölausbeute beträgt bei dalmatischen Blättern 1,3 bis 2,5%. Bei einer Destillation deutscher Blätter wurde 1,4% Öl erhalten.

Eigenschaften. Das Öl ist eine gelbliche oder grünlichgelbe Flüssigkeit von dem eigentümlichen Geruch des Krautes, der gleichzeitig an Rainfarn und an Campher erinnert. d_{15}° 0,914 bis 0,930; α_D +2 bis +26°; n_{D20}° 1,458 bis 1,468; S. Z. bis 2; E. Z. 6 bis 20; E. Z. nach Actlg. 30 bis 60; löslich in 1 bis 2 Vol. u. m. 80%igen Alkohols; von 70%igem Alkohol sind 3 bis 12 Vol. zur Lösung erforderlich, doch sind nicht alle Öle klar darin löslich.

Wie Jahreszeit und Beschaffenheit des Destillationsmaterials die Öle beeinflussen, zeigten²⁾ zwei authentische Dalmatiner Salbeiöle. Während sich das eine Öl, das im August aus trockner Salbei destilliert worden war, in allen seinen Eigenschaften normal verhielt (d_{15}° 0,9165; α_D +25°; n_{D20}° 1,45871; S. Z. 1,0; E. Z. 9,3), hatte ein andres, im Mai aus frischem Kraut gewonnenes Öl ein derartig niedriges spezifisches Gewicht — d_{15}° 0,9111 —, wie man es bei Dalmatiner Salbeiölen sonst nicht

¹⁾ Journ. Royal Soc. of Arts; Perfum. Record 7 (1916), 369.

²⁾ Bericht von Schimmel & Co. Oktober 1911, 79.

48 bis 50° schmelzendes, in Alkohol unlösliches Stearopten, eine von 34 bis 36° schmelzende Säure und geringe Mengen eines Phenols, vermutlich p-Kresol.

1243. Öl von *Helichrysum saxatile*.

Helichrysum saxatile Moris enthält nach L. Francesconi und R. Sernaggiotto¹⁾ ein Öl von eigentümlich stechendem, aber ziemlich angenehmem, an Rosen erinnerndem Geruch. d_{15} 0,9020; $\alpha_D - 11,71^\circ$; $n_D 1,4769$. Aldehyde und Phenole sind abwesend. Es destilliert größtenteils bei 240° und enthält anscheinend einen zur hydroaromatischen Reihe gehörigen Körper, vielleicht ein sauerstoffhaltiges Sesquiterpenderivat.

1244. Öl von *Helichrysum angustifolium*.

Helichrysum angustifolium DC. (*H. italicum* G. Don) ist ein im südlichen Europa sehr verbreitetes, angenehm duftendes Kraut, das große Strecken bedeckt. Es wächst z. B. massenhaft auf dem Monte Portofino bei Genua, ferner in Ungarn und Dalmatien.

Bei der Destillation erhielten Schimmel & Co.²⁾ aus trockenem Kraut 0,075% Öl. d_{15} 0,892 bis 0,920; $\alpha_D + 4^\circ$ bis $-9^\circ 40'$; n_{D20} 1,4745 bis 1,4849; S. Z. bis 15; E. Z. 39 bis 134; löslich in 3,5 bis 10 Vol. 90%igen Alkohols, zuweilen unter Paraffinabscheidung.

Ein aus Dalmatien stammendes Öl, das ebenfalls bei Schimmel & Co.³⁾ zur Untersuchung kam, verhielt sich folgendermaßen: d_{15} 0,9101, $\alpha_D - 14^\circ 10'$, n_{D20} 1,49011, S. Z. 1,1, E. Z. 69,1, E. Z. nach Actig. 91,5 = 27,0% $C_{10}H_{18}O$, löslich in 9 Vol. und mehr 90%igen Alkohols. Es war von hellgelber Farbe und erinnerte im Geruch an Kamillen- und Birkenknospenöl.

Ein zweites dalmatinisches Destillat verhielt sich etwas anders: d_{15} 0,9022, $\alpha_D + 3^\circ 4'$, n_{D20} 1,47750, S. Z. 1,9, E. Z. 101,7, E. Z. nach Actig. 121,3 = 36,7% $C_{10}H_{18}O$, löslich in 3,5 Vol. und mehr 90%igen Alkohols.

¹⁾ Gazz. chim. ital. 44 (1914), II, 419; Chem. Zentralbl. 1915, I, 835.

²⁾ Bericht von Schimmel & Co. Oktober 1908, 80; April 1909, 51; Oktober 1911, 48; April 1914, 62.

³⁾ Ebenda 1927, 54.

Nach Heine & Co.¹⁾ enthält das Öl reichliche Mengen Nerol (siehe Bd. I, S. 435), teils verestert und teils frei.

Terpen- und sesquiterpenfreies Helichrysumöl²⁾ ist eine gelbliche, angenehm rosenartig riechende Flüssigkeit, frei von Säuren und Paraffinen. Für den Parfümeur ist es wegen seines Gehalts an freiem und verestertem Nerol sehr wertvoll. d_{15}^0 , etwa 0,930; α_D^{20} schwach rechts; Löslichkeit bei 20° in 80%igem Alkohol 1:0,5 bis 0,8, in 70%igem Alkohol 1:5 bis 10. S. Z. 0; E. Z. 150 bis 160. Gegenüber dem natürlichen Öl ist es zweifach ausgiebiger.

1245. Öl von *Helichrysum Benthani*.

Zwei Muster des Öls von *Helichrysum Benthani* Viguier et Humbert, einer auf den Comoren ziemlich verbreiteten Composite, hatten nach A. Chiris³⁾ folgende Eigenschaften: Farbe blaßgrün, Geruch terpen- und leicht rosenartig, d_{15}^0 0,8897 und 0,8880, α_D^{20} — 29° 10' und — 31° 46', n_{D20}^0 1,47544, löslich in 7 und 5 Vol. 90%igen Alkohols, S. Z. 1,12 und 0,98, E. Z. 15,4 und 8,05, E. Z. nach Actlg. 54,6, E. Z. nach Formylierung in der Kälte 65,8 und 33,95. Das Öl enthielt etwa 50% Terpene, vor allem 1- α -Pinen (Semicarbazon der Pinonsäure, Smp. 202°), 20% alkoholische, nach Geraniol und Citronellol riechende Fraktionen, ferner rechtsdrehende Sesquiterpenverbindungen.

1246. Alantöl.

Oleum Helenii. — Essence de Racine d'Aunée. — Oil of Elecampane.

Herkunft und Gewinnung. Bei der Destillation der zerkleinerten Alantwurzel, der Wurzel von *Inula helenium* L., mit Wasserdämpfen erhält man 1 bis 3% einer festen, kristallinischen, von sehr wenig flüssigem Öl durchtränkten Masse, die als Alantöl bezeichnet wird. Es findet als solches kaum eine andre Verwendung als zur Darstellung von Alantolacton (Helenin von C. Gerhardt⁴⁾).

¹⁾ D. R. P. 209382; Chem. Zentralbl. 1909, I. 1785.

²⁾ Th. Klopfer, Jubiläumsbericht der Schimmel & Co. A.-G. 1929, 159.

³⁾ Les Parfums de France 7 (1929), 290.

⁴⁾ Ann. de Chim. et Phys. II. 72 (1839), 163 und III. 12 (1844), 188. — Liebigs Annalen 24 (1840), 192 und 52 (1844), 389.

1248. Öl von *Inula graveolens*.

Die in den Mittelmeerländern weit verbreitete *Inula graveolens* (L.) Desf. lieferte bei der Wasserdampfdestillation¹⁾ ein braunes, grünlich fluoreszierendes Öl; $d_{15} 0,9754$; $\alpha_D - 36^\circ 40'$; $n_{D_{20}} 1,47597$; S. Z. 8,45; E. Z. 161,3; E. Z. nach Actlg. 239,38; löslich in 3 bis 3,5 Vol. und mehr 70%igen Alkohols unter starker Paraffinabscheidung. Dem Geruch nach zu urteilen, enthielt das Öl Bornylacetat.

Durch Dampfdestillation der ganzen (frischen?) Pflanze von *Inula graveolens* (in Kalabrien „*Pulicari*“ genannt), die in Kalabrien gesammelt worden war, erhielt F. La Face²⁾ 0,02% eines gelblich-grünen Öls mit folgenden Eigenschaften: $d 0,965$, $\alpha - 28^\circ$, $n 1,4790$, S. Z. 2,1, V. Z. 154,93, V. Z. nach Actlg. 263,2.

1249. Öl von *Osmitopsis asteriscoides*.

Die auf dem Tafelberg in Südafrika in üppiger Menge wachsende *Osmitopsis asteriscoides* (L.) Cass. (*Osmites bellidiastrum* Thbg., *Bellidiastrum osmitoides* Less.) wird, mit Weingeist infundiert, im Kaplande als Heilmittel gegen Lähmung angewendet.

Das ätherische Öl der Pflanze wurde von E. von Gorup-Besanez³⁾ untersucht; es war dünnflüssig und von gelblich-grüner Farbe, von nicht angenehmem, gleichzeitig an Campher und Cajeputöl erinnerndem Geruch und hatte das spez. Gewicht 0,931 bei 16°.

Das Öl begann bei 176° zu sieden, $\frac{2}{3}$ gingen von 178 bis 188° und das übrige von 188 bis 208° über. Als das Thermometer auf 206° gestiegen war, zeigte sich im Retortenhalse ein geringer kristallinischer, wahrscheinlich aus Campher bestehender Beschlag.

Die von 178 bis 182° siedende Fraktion war, wie aus der Analyse hervorging, nach der Formel $C_{10}H_{16}O$ zusammengesetzt und bestand aller Wahrscheinlichkeit nach aus Cineol, worauf der cajeputähnliche Geruch sowie das spez. Gewicht hindeutet.

¹⁾ Bericht von Schimmel & Co. April 1905, 83.

²⁾ Rivist. ital. delle ess. e dei prof. $\frac{1}{2}$ (1922), 64.

³⁾ Liebigs Annalen 89 (1854), 214.

handen, vermutlich von Ameisen-, Essig-, Isovalerian-, Pelargon-, Palmitin- und Stearinsäure.

Pellini und Morani wiesen in dem Öl, dessen Konstanten oben mitgeteilt wurden, β -Thujon (Semicarbazon, Smp. 171,5 bis 173°) und Azulen (d_{15}^0 0,9851; Pikrat, Smp. 116°) nach, dessen Menge fast 50% des Gesamtöls ausmachte.

1288. Wermutöl.

Oleum Absinthii. — Essence d'Absinthe. — Oil of Wormwood.

Herkunft. Wermut, *Artemisia absinthium* L., ist in vielen Ländern der alten Welt bis Skandinavien, Finnland und Sibirien einheimisch und in Nordamerika eingewandert. Für Handelszwecke wird die Pflanze aber auch kultiviert.

Neben dem gewöhnlichen oder großen Wermut baute man in Frankreich vor dem Inkrafttreten des Absinthverbots auch den kleinen oder römischen Wermut, *Artemisia pontica* L., an. Daneben wurde aber auch die wildwachsende, gewöhnliche Wermutpflanze zur Öldestillation herangezogen.

Gewinnung. Der früher bedeutende Anbau und die damit verbundene Destillation des Wermutkrautes in Frankreich¹⁾ und in Deutschland haben, seitdem dort die Herstellung und der Verkauf von Öl und von Absinthgetränken verboten²⁾ sind, fast ganz aufgehört³⁾, so daß jetzt die Kulturen in Nordamerika, die aber auch sehr zurückgegangen sind, die erste Stelle einnehmen. Nur Michigan und Indiana liefern noch Öl, und die

¹⁾ Vgl. Berichte von Roure-Bertrand Fils April 1907, 43.

²⁾ Das deutsche Reichs-Gesetz über den Verkehr mit Absinth vom April 1923 verbietet in § 1: 1. Den unter dem Namen Absinth bekannten Branntwein, ihm ähnliche Erzeugnisse oder die zur Herstellung solcher dienenden Grundstoffe (Essenzen, Extrakte) einzuführen, herzustellen, Verkauf vorrätig zu halten, anzukündigen, zu verkaufen oder sonst in den Verkehr zu bringen; Trinkbranntwein, bei dessen Herstellung nur kleine Mengen Wermutkraut zur Geschmacksverbesserung verwendet werden, fällt unter dieses Verbot. 2. Wermutöl oder Thujon (Tanacetol) bei der Herstellung von Trinkbranntwein oder andern alkoholischen Getränken (Wermut- oder dergl.) zu verwenden, zu diesem Zwecke vorrätig zu halten, anzukündigen, zu verkaufen oder sonst in den Verkehr zu bringen.

³⁾ Bericht von Schimmel & Co. Oktober 1908, 131; 1924, 90; 1926, 128; 1929, 104, 105. — Berichte von Roure-Bertrand Fils Oktober 1912, 82; 1913, 56; April 1914, 44.

früher bedeutenden Anbauflächen in der Sauk Co. im Staate Wisconsin³⁾ dürften jetzt wohl ziemlich verschwunden sein.

Über die Destillation des Wermuts ist zu bemerken, daß die Ausbeute und die Beschaffenheit des Öls außerordentlich schwanken und stark von dem Zustand des Krautes (ob frisch, feucht, halbtrocken, trocken) und der Destillationsdauer beeinflusst werden. Kommt das frische Kraut bei nassem Wetter in die Blase, so ist die Ausbeute oft nur die Hälfte der normalen: das nasse Kraut ist überhaupt kaum vollständig auszudestillieren, denn das Öl wird der breiigen Masse nur so langsam entzogen, daß seine restlose Gewinnung die Dampfkosten nicht zahlen würdè. Man kann aus frischem Kraut unter günstigen Bedingungen bis 0,5% Öl erhalten.

Wie von F. Rabak²⁾ ausgeführte Versuche ergaben, hat die Pflanze zur Zeit der Blüte den größten Ölgehalt, der mit der weiteren Entwicklung der Früchte wieder abnimmt.

In Frankreich hat man Wermut vielfach zusammen mit Lavendelblüten oder dem Kraut von *Calamintha nepeta* L. destilliert, angeblich um ein dünnflüssigeres Öl zu erhalten.

Über die Entstehung und Verteilung des ätherischen Öls in der Wermutpflanze sind von E. Charabot³⁾ und G. Laloue⁴⁾ Untersuchungen angestellt worden.

Eigenschaften. Wermutöl ist eine zuweilen etwas dicke Flüssigkeit von dunkelgrüner oder manchmal auch blauer oder brauner Farbe von dem intensiven Geruch der Pflanze und bitterem, kratzendem, lange nachhaltigem Geschmack.

Die Eigenschaften der einzelnen Öle schwanken aus den im vorigen Absatz angegebenen Gründen so sehr, daß man aus ihnen weder Schlüsse auf die Herkunft, noch häufig auf die Reinheit ziehen kann. Das optische Drehungsvermögen ist wegen der dunklen Farbe des Öls nicht direkt bestimmbar. Bei Anwendung 1%iger alkoholischer Lösungen wurde bei

³⁾ R. H. Denniston u. R. E. Kremers, Bull. Univ. Wisconsin, Serial Nr. 738, Gen. Ser. Nr. 542. Madison 1914, S. 32; Bericht von Schimmel & Co. Oktober 1915, 42.

²⁾ Journ. ind. eng. Chemistry 13 (1921), 536; Bericht von Schimmel & Co. 1922, 79.

³⁾ Compt. rend. 130 (1900), 923. — Bull. Soc. chim. III. 23 (1900), 474.

⁴⁾ Berichte von Roure-Bertrand Fils April 1906, 3. — Compt. rend. 144 (1907), 152. — Bull. Soc. chim. IV. 1 (1907), 280, 640.